

Roční zpráva o výsledku hospodaření České národní banky — 2021

Česká národní banka — Roční zpráva o výsledku hospodaření České národní banky — 2021

ČNB ČESKÁ
NÁRODNÍ
BANKA

ZPRÁVA NEZÁVISLÉHO AUDITORA

Bankovní radě České národní banky:

Výrok auditora

Provedli jsme audit příložené účetní závěrky České národní banky sestavené na základě českých účetních předpisů, která se skládá z rozvahy k 31. prosinci 2021, výkazu zisku a ztráty za rok končící 31. prosince 2021, a přílohy této účetní závěrky, která obsahuje popis použitých podstatných účetních metod a další vysvětlující informace. Údaje o České národní bance jsou uvedeny v bodě 1 přílohy této účetní závěrky.

Podle našeho názoru příložená účetní závěrka podává věrný a poctivý obraz aktiv a pasiv České národní banky k 31. prosinci 2021 a nákladů a výnosů a výsledku jejího hospodaření za rok končící 31. prosince 2021 v souladu s českými účetními předpisy.

Základ pro výrok

Audit jsme provedli v souladu se zákonem o auditorech a standardy Komory auditorů České republiky pro audit, kterými jsou mezinárodní standardy pro audit (ISA) případně doplněné a upravené souvisejícími aplikačními doložkami. Naše odpovědnost stanovená těmito předpisy je podrobněji popsána v oddílu Odpovědnost auditora za audit účetní závěrky. V souladu se zákonem o auditorech a Etickým kodexem přijatým Komorou auditorů České republiky jsme na České národní bance nezávislí a splnili jsme i další etické povinnosti vyplývající z uvedených předpisů. Domníváme se, že důkazní informace, které jsme shromáždili, poskytují dostatečný a vhodný základ pro vyjádření našeho výroku.

Jiné skutečnosti

Účetní závěrku České národní banky k 31. prosinci 2020 ověřoval jiný auditor, který ve své zprávě ze dne 19. března 2021 vydal k této závěrce výrok bez výhrad.

Ostatní informace

Ostatními informacemi jsou v souladu s § 2 písm. b) zákona o auditorech informace uvedené ve Výroční zprávě mimo účetní závěrku a naši zprávu auditora a dále informace v Roční zprávě o výsledku hospodaření České národní banky za rok 2021, připravované podle zákona o České národní bance. Za ostatní informace odpovídá bankovní rada České národní banky.

Naš výrok k účetní závěrce se k ostatním informacím nevztahuje. Přesto je však součástí našich povinností souvisejících s auditem účetní závěrky seznámení se s ostatními informacemi a posouzení, zda ostatní informace nejsou ve významném (materiálním) nesouladu s účetní závěrkou či našimi znalostmi o účetní jednotce získanými během auditu účetní závěrky nebo zda se jinak tyto informace nejeví jako významně (materiálně) nesprávné.

Na základě provedených postupů, do míry, již dokážeme posoudit, uvádíme, že ostatní informace, které popisují skutečnosti, jež jsou též předmětem zobrazení v účetní závěrce, jsou ve všech významných (materiálních) ohledech v souladu s účetní závěrkou.

Dále jsme povinni uvést, zda na základě poznatků a povědomí o České národní bance, k nimž jsme dospěli při provádění auditu, ostatní informace neobsahují významné (materiální) věcné nesprávnosti. V rámci uvedených postupů jsme v obdržovaných ostatních informacích žádné významné (materiální) věcné nesprávnosti nezjistili.

Odpovědnost bankovní rady České národní banky za účetní závěrku

Bankovní rada České národní banky odpovídá za sestavení účetní závěrky podávající věrný a poctivý obraz v souladu s českými účetními předpisy, a za takový vnitřní kontrolní systém, který považuje za nezbytný pro sestavení účetní závěrky tak, aby neobsahovala významné (materiální) nesprávnosti způsobené podvodem nebo chybou.

Při sestavování účetní závěrky je bankovní rada České národní banky povinna posoudit, zda je Česká národní banka schopna nepřetržitě trvat, a pokud je to relevantní, popsat v příloze účetní závěrky záležitosti týkající se jejího nepřetržitého trvání a použití předpokladu nepřetržitého trvání při sestavení účetní závěrky, s výjimkou případů, kdy bankovní rada České národní banky plánuje zrušení České národní banky nebo ukončení její činnosti, resp. kdy nemá jinou reálnou možnost než tak učinit.

Odpovědnost auditora za audit účetní závěrky

Naším cílem je získat přiměřenou jistotu, že účetní závěrka jako celek neobsahuje významnou (materiální) nesprávnost způsobenou podvodem nebo chybou a vydat zprávu auditora obsahující náš výrok. Přiměřená míra jistoty je velká míra jistoty, nicméně není zárukou, že audit provedený v souladu s výše uvedenými předpisy ve všech případech v účetní závěrce odhalí případnou existující významnou (materiální) nesprávnost. Nesprávnosti mohou vzniknout v důsledku podvodů nebo chyb a považují se za významné (materiální), pokud lze reálně předpokládat, že by jednotlivě nebo v souhrnu mohly ovlivnit ekonomická rozhodnutí, která uživatelé účetní závěrky na jejím základě přijmou.

Při provádění auditu v souladu s výše uvedenými předpisy je naší povinností uplatňovat během celého auditu odborný úsudek a zachovávat profesní skepticismus. Dále je naší povinností:

- Identifikovat a vyhodnotit rizika významné (materiální) nesprávnosti účetní závěrky způsobené podvodem nebo chybou, navrhnout a provést auditorské postupy reagující na tato rizika a získat dostatečné a vhodné důkazní informace, abychom na jejich základě mohli vyjádřit výrok. Riziko, že neodhalíme významnou (materiální) nesprávnost, k níž došlo v důsledku podvodu, je větší než riziko neodhalení významné (materiální) nesprávnosti způsobené chybou, protože součástí podvodu mohou být tajné dohody, falšování, úmyslná opomenutí, nepravdivá prohlášení nebo obcházení vnitřních kontrol.
- Seznámit se s vnitřním kontrolním systémem České národní banky relevantním pro audit v takovém rozsahu, abychom mohli navrhnout auditorské postupy vhodné s ohledem na dané okolnosti, nikoli abychom mohli vyjádřit názor na účinnost jejího vnitřního kontrolního systému.
- Posoudit vhodnost použitých účetních pravidel, přiměřenost provedených účetních odhadů a informace, které v této souvislosti bankovní rada České národní banky uvedla v příloze účetní závěrky.
- Posoudit vhodnost použití předpokladu nepřetržitého trvání při sestavení účetní závěrky bankovní radou České národní banky, a zda s ohledem na shromážděné důkazní informace existuje významná (materiální) nejistota vyplývající z událostí nebo podmínek, které mohou významně zpochybnit schopnost České národní banky nepřetržitě trvat. Jestliže dojdeme k závěru, že taková významná (materiální) nejistota existuje, je naší povinností upozornit v naší zprávě na informace uvedené v této souvislosti v příloze účetní závěrky, a pokud tyto informace nejsou dostatečné, vyjádřit modifikovaný výrok. Naše závěry týkající se schopnosti České národní banky nepřetržitě trvat vycházejí z důkazních informací, které jsme získali do data naší zprávy. Nicméně budoucí události nebo podmínky mohou vést k tomu, že Česká národní banka ztratí schopnost nepřetržitě trvat.

- Vyhodnotit celkovou prezentaci, členění a obsah účetní závěrky, včetně přílohy, a dále to, zda účetní závěrka zobrazuje podkladové transakce a události způsobem, který vede k věrnému zobrazení.

Naší povinností je informovat bankovní radu České národní banky mimo jiné o plánovaném rozsahu a načasování auditu a o významných zjištěních, která jsme v jeho průběhu učinili, včetně zjištěných významných nedostatků ve vnitřním kontrolním systému.

Ernst & Young Audit, s.r.o.
evidenční č. 401

Roman Hauptfleisch, statutární auditor
evidenční č. 2009

23. března 2022
Praha, Česká republika

Předmluva

Zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ČNB“), ukládá České národní bance (dále jen „ČNB“), aby do tří měsíců po skončení kalendářního roku předložila Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR k projednání Roční zprávu o výsledku svého hospodaření.

Roční zpráva o výsledku hospodaření vychází z účetní závěrky, která v souladu s účetními předpisy pro finanční instituce, zahrnuje výkaz zisku a ztráty, rozvahu a přílohu k účetní závěrce. Vnitřní struktura a členění jednotlivých skupin nákladů a výnosů uvedených v další části této zprávy, je však odlišná. Smyslem tohoto uspořádání je objasnit vazbu nákladů a výnosů na zajišťované činnosti a jejich vliv na hospodaření. Pozornost je současně věnována účetní rozvaze ČNB a roli jednotlivých bilančních položek aktiv a pasiv a jejich vlivu na výsledek hospodaření centrální banky.

Příložená zpráva externího auditora byla vydána k účetní závěrce, Výroční zprávě a Roční zprávě o výsledku hospodaření ČNB. Soulad této Roční zprávy o výsledku hospodaření a Výroční zprávy s účetní závěrkou ČNB za rok 2021 ověřil externí auditor, firma Ernst & Young Audit, s.r.o.

Zákon o ČNB mimo jiné ukládá, aby ČNB hospodařila podle rozpočtu, který musí být členěn tak, aby z něj byly zřejmé výdaje na pořízení majetku a výdaje na provoz. Z důvodu transparentnosti proto Roční zpráva o výsledku hospodaření obsahuje také informaci o rozpočtu ČNB, který je hlavním nástrojem finančního řízení pro oblast provozu a pořizování investičního hmotného a nehmotného majetku. Jeho vnitřní skladba je oproti standardním účetním výkazům odlišná. Prostřednictvím rozpočtu jsou jednotlivým organizačním útvarům alokovány finanční prostředky na jimi vykonávané agendy. Na účetní osnově nezávislá skladba rozpočtových položek umožňuje pružně reagovat na aktuální potřeby a cíle organizačních útvarů. Rozpočet současně plní kontrolní roli hospodárného a efektivního vynakládání finančních prostředků.

Informace o čerpání rozpočtových prostředků ČNB k 31. prosinci 2021 jsou uvedeny v příloze č. 2 Roční zprávy o výsledku hospodaření. Vedle dosažené skutečnosti jsou zároveň publikována data schváleného plánu.

Roční zpráva o výsledku hospodaření ČNB za rok 2021 byla schválena bankovní radou ČNB dne 23. března 2022. Všechny dosud publikované zprávy o výsledku hospodaření, včetně zprávy za rok 2021, jsou k dispozici na webových stránkách ČNB. Na stejné internetové adrese je uveřejněna i účetní závěrka a Výroční zpráva.

Obsah

I. NÁKLADY A VÝNOSY	7
I.1 SHRUTÍ	7
I.1.1 Oblast měnová	8
I.1.1.1 Provádění měnové politiky	8
I.1.1.2 Správa devizových rezerv	9
I.1.1.3 Kurzové rozdíly	10
I.1.1.4 Klientské operace	11
I.1.1.5 Ostatní operace	11
I.1.2 Oblast emise a správy zásob peněz	12
I.1.3 Oblast provozní	13
I.1.3.1 Zaměstnanci	13
I.1.3.2 Správní činnost	14
I.1.3.3 Provoz objektů a zařízení	15
II. BILANCE ČNB	16
II.1 ÚVOD	16
II.2 AKTIVA	17
II.3 PASIVA	19
II.4 POŘÍZENÍ HMOTNÉHO A NEHMOTNÉHO MAJETKU	21
II.5 VLASTNÍ KAPITÁL	22
III. ROZDĚLENÍ ZISKU ČNB	23
IV. VEDENÍ ÚČTŮ A POSKYTOVÁNÍ BANKOVNÍCH SLUŽEB PRÁVNICKÝM OSOBÁM	24
V. ZÁVĚR	25
PŘÍLOHA Č. 1 - VÝVOJ VÝSLEDKU HOSPODAŘENÍ ČNB V POSLEDNÍCH PĚTI LETECH	27
PŘÍLOHA Č. 2 - ČERPÁNÍ ROZPOČTOVÝCH PROSTŘEDKŮ ČNB K 31. PROSINCI 2021	29
PŘÍLOHA Č. 3 - INFORMACE O MZDÁCH ČLENŮ BANKOVNÍ RADY ČNB PODLE § 47 Odst. 3 ZÁKONA Č. 6/1993 SB., O ČESKÉ NÁRODNÍ BANCE, VE ZNĚNÍ POZDĚJŠÍCH PŘEDPISŮ	31
PŘÍLOHA Č. 4 - JMENOVITÝ SEZNAM PRÁVNICKÝCH OSOB PODLE § 34 Odst. 1 ZÁKONA Č. 6/1993 SB., O ČESKÉ NÁRODNÍ BANCE, VE ZNĚNÍ POZDĚJŠÍCH PŘEDPISŮ	33

I. NÁKLADY A VÝNOSY

I.1 SHRNUÍ

ČNB uzavřela své hospodaření účetní ztrátou –37,7 mld. Kč, která pramenila z posílení měnového kurzu domácí měny. Nižší korunová hodnota cizoměnových aktiv a pasiv alokovaných v rozvaze banky se prostřednictvím kurzových ztrát promítla do výsledku hospodaření.

Přetrvávající vlny koronavirové nákazy a řešení jejich dopadů na domácí ekonomiku ovlivňovaly hospodaření ČNB i v roce 2021. Vysoká míra volatility rizikových aktiv z předchozího roku odezněla, neboť sílila očekávání znovuotevření ekonomik. Kurzové výkyvy ovlivněné virovou pandemií byly patrné zejména v první polovině 2021. V meziročním srovnání byly ale podstatně mělčí. Prosincové posílení koruny již plně odráželo zpřísňování domácích měnových podmínek v reakci na silící cenové tlaky.

Růst základních úrokových sazeb negativně dopadá do hospodaření centrální banky, neboť se tím zvyšuje nákladnost měnových operací. Z hlediska konečného výsledku je rozhodující rozsah a výše úročení těchto operací v průběhu celého kalendářního roku. Objem sterilizace volné likvidity finančního sektoru se v zásadě nezměnil. To ale neplatilo o výši úročení. Základní úrokové sazby nejprve setrvaly na velmi nízkých hodnotách, aby následně v reakci na silící inflační tlaky vzrostly zejména v závěru roku.

Hlavním zdrojem příjmů ČNB jsou devizové rezervy. Situace panující na finančních trzích předurčovala rozsah a povahu výsledného příspěvku jednotlivých investičních instrumentů. Nejvýnosnější třídou aktiv se oproti předcházejícímu roku stalo akciové portfolio. Dluhopisová část devizových rezerv ale zaznamenala souhrnný záporný výnos, který pramenil z růstu výnosových křivek, v jehož důsledku klesla cena dluhopisů. Kapitálové ztráty částečně eliminovala úroková složka.

ČNB eviduje od roku 2017 zápornou úroveň vlastního kapitálu vlivem kumulované účetní ztráty minulých let. Negativní výsledek hospodaření na konci roku kumulovanou účetní ztrátu prohloubil a s ní i negativní úroveň vlastního kapitálu.

Tab. 1 Výsledek hospodaření a vlastní kapitál ČNB

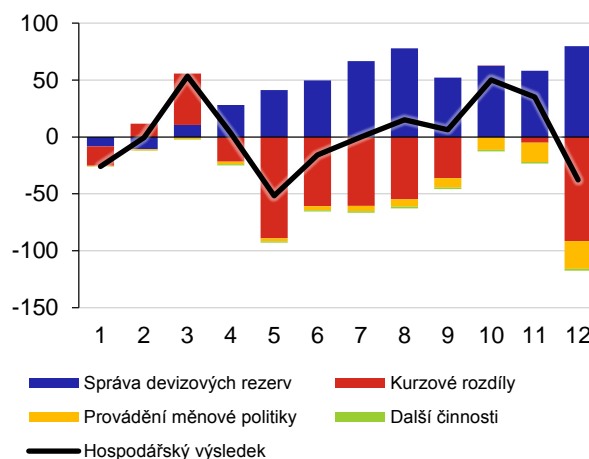
(hospodářský výsledek v mil. Kč)

		2021	2020	meziroční změna
1.	Celkem	-37 739	91 682	-129 421
2.	Oblast měnová	-34 519	94 216	-128 735
2.1.	Provádění měnové politiky	-24 403	-22 971	-1 432
2.2.	Správa devizových rezerv	79 786	97 523	-17 737
2.3.	Kurzové rozdíly	-91 433	18 222	-109 655
2.4.	Klientské operace	1 508	1 437	71
2.5.	Ostatní operace	23	5	18
3.	Oblast emise a správy zásob peněz	-605	-78	-527
4.	Oblast provozní	-2 615	-2 456	-159
	Vlastní kapitál ČNB	-69 378	-31 846	-37 532

Graf 1 Výsledek hospodaření ČNB v roce 2021

Vývoj hospodářského výsledku byl i v roce 2021 rozkolísaný. Značnou vahou přispěl měnový kurz koruny, jehož úroveň odrážela zejména v první polovině roku průběh jednotlivých vln koronavirové pandemie. Závěr roku se nesl ve znamení výrazného posílení koruny, vlivem zvyšujícího se rozdílu mezi úrokovými sazbami v tuzemsku a v zahraničí. Kladný příspěvek plynul především z akcií, které udržely rekordní výnos až do závěru roku.

(hospodářský výsledek v mld. Kč)

I.1.1 Oblast měnová

Hlavním úkolem měnové politiky je cenová stabilita, kterou banka zajišťuje změnami nastavení měnových podmínek a s využitím svých nástrojů. Devizové rezervy slouží především k podpoře nezávislé měnové politiky a jsou hlavním zdrojem příjmů. Při změnách kurzu koruny jsou i zdrojem účetních kurzových rozdílů.

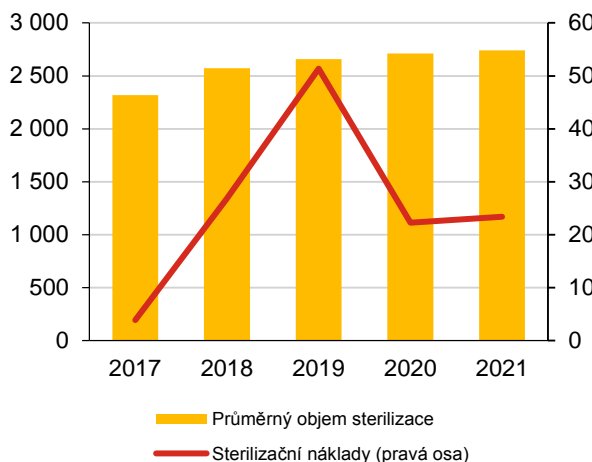
I.1.1.1 Provádění měnové politiky

Jedním z nástrojů měnové politiky jsou operace na volném trhu, které jsou prováděny repo operacemi¹, usměrňujícími vývoj domácích úrokových sazeb. Automatické facility poskytují bankám možnost uložení², resp. vypůjčení³, peněz a vytvářejí tak koridor, v němž se pohybují krátkodobé úrokové sazby domácího peněžního trhu. Měnové operace mají přímý dopad do hospodaření ČNB. Vzhledem k jejich charakteru ovlivňují především nákladovou stranu hospodaření. Zvyšování měnověpolitických úrokových sazeb a systémový přebytek likvidity domácího finančního sektoru výsledek hospodaření zhoršuje. Uvolňování měnových podmínek, formou snižování základních úrokových sazeb, vede naopak k nižším úrokovým nákladům.

Graf 2 Měnové operace v letech 2017-2021

Volná likvidita, kterou bankovní sektor ukládá do ČNB prostřednictvím měnových operací, vzrostla zejména na konci kurzového závazku v dubnu 2017. Rozsah měnových operací se následně ustálil na hodnotě 2,7 bil. Kč. Postupný návrat celkových měnových podmínek k normálu vedl k růstu nákladů ČNB. V reakci na nástup pandemie koronaviru a dopad uzavírek na domácí ekonomiku ČNB v březnu 2020 měnové podmínky uvolnila. V roce 2021 rostly sterilizační náklady v důsledku zvyšování základních úrokových sazeb, započatého v červnu.

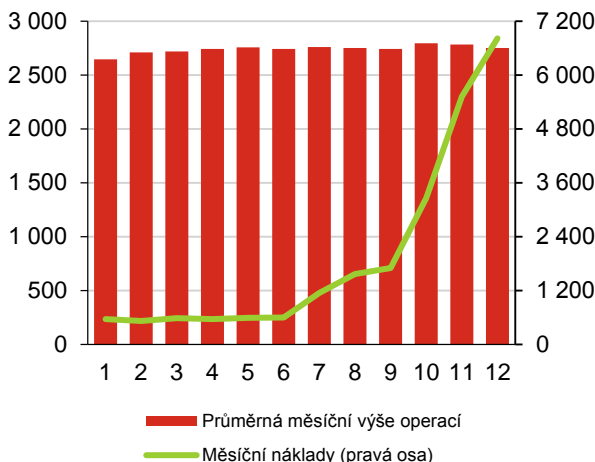
(průměrný objem operací v mld. Kč, náklady v mld. Kč)

Graf 3 Měnové operace v roce 2021

Průměrný objem finančních prostředků vložených bankovním sektorem do měnových operací se v průběhu celého roku příliš neměnil a udržoval se s výjimkou ledna mezi 2,7 až 2,8 bil. Kč. Náklady na měnové operace dosahovaly v první polovině roku velmi nízkých hodnot, neboť ČNB udržovala celkové měnové podmínky uvolněné. V reakci na sílící domácí a zahraniční inflační tlaky ČNB od konce června domácí měnové podmínky zpříšňovala směrem k vyšším úrovním základních úrokových sazeb. To přineslo nezanedbatelný dopad do hospodaření.

(průměrný objem operací v mld. Kč, náklady v mil. Kč)

Vzhledem k dlouhodobým uzavírkám a cyklickému útlumu domácí a zahraniční ekonomiky zůstávaly domácí měnové podmínky uvolněné po převážnou část prvního pololetí. Hlavní úrokové sazby setrvaly na velmi nízkých úrovních nastavených v květnu předchozího roku. Sílícím cenovým tlakům z domova a zahraničí čelila domácí měnová politika od poloviny roku zpříšňováním měnových podmínek prostřednictvím úrokových sazeb, které se odehrálo celkem v pěti krocích.

K prvnímu navýšení úrokových sazeb přikročila ČNB na konci června. Repo sazba a lombardní sazba vzrostly společně o 25 bazických bodů s tím, že k podobné úpravě sazeb došlo ještě v srpnu. V další části roku reagovala ČNB na sílící souběh domácích a zahraničních inflačních tlaků ještě výraznějším zpříšněním měnových podmínek. V souhrnu za celý

¹ Při repo operacích ČNB přijímá od bank přebytečnou likviditu a bankám předává jako kolaterál dohodnuté cenné papíry. Obě strany se zároveň zavazují, že po uplynutí doby splatnosti proběhne reverzní transakce, v níž ČNB jako dlužník vrátí věřitelské bance zapůjčenou jistinu zvýšenou o dohodnutý úrok a věřitelská banka vrátí ČNB poskytnutý kolaterál. Základní doba trvání těchto operací je stanovena na 14 dní, proto je z hlediska měnové politiky chápána jako klíčová dvoutýdenní repo sazba (2T repo sazba).

² Depozitní facilitu poskytuje bankám možnost uložit přes noc u ČNB bez zajištění přebytečnou likviditu. Depozita jsou úročena diskontní sazbou, která proto zpravidla představuje dolní mez pro pohyb krátkodobých úrokových sazeb na peněžním trhu.

³ Zápůjční facilitu poskytuje bankám možnost vypůjčit si přes noc od ČNB formou repo operace likviditu. Finanční prostředky v rámci této facility jsou úročeny lombardní sazbou. Vzhledem k trvalému přebytku likvidity je tato facilitu bankami využívána minimálně.

kalendářní rok vzrostla dvoutýdenní repo sazba o 3,50 p. b. (na 3,75 %), lombardní sazba o 3,75 p. b. (na 4,75 %) a diskontní sazba se celkově zvýšila o 2,70 p. b. (na 2,75 %).

ČNB vynaložila na repo operace a depozitní facilitu nákladové úroky v celkové výši 23,4 mld. Kč, což je lehce nad úroveň předchozího roku. Bankovní sektor ukládal volnou likviditu přednostně prostřednictvím stahovacích dvoutýdenních repo operací. V průměru takto centrální banka sterilizovala 2 711 mld. Kč s celkovými ročními náklady 23,2 mld. Kč. Průměrná měsíční hodnota depozitní facility meziročně stoupla na 31 mld. Kč s celkovými ročními náklady 0,2 mld. Kč. Součástí portfolia měnověpolitických nástrojů ČNB jsou povinné minimální rezervy⁴ (dále jen „PMR“) bank, poboček zahraničních bank a spořitelních a úvěrních družstev. Při průměrném objemu PMR v úrovni 103 mld. Kč uhradila ČNB úroky v souhrnné výši 1,0 mld. Kč.

I.1.1.2 Správa devizových rezerv

Devizové rezervy jsou investovány na zahraničních finančních trzích. Dosažený výnos závisí na aktuálních tržních podmínkách. Hlavním tématem byla nadále koronavirová pandemie posilovaná novými mutacemi viru, zlepšující se odolnost ekonomik podpořená vakcinací a související dopady na ekonomickou výkonnost. K tomu se nově přidala prudce rostoucí globální inflace a debata o tom, zda dominují jednorázové faktory nebo se ekonomika neudržitelně přehřívá. To se odráželo ve změně očekávání finančních trhů ohledně reakce měnověpolitických autorit.

Souhrnný roční příspěvek devizových rezerv představoval výnos 79,8 mld. Kč. Kurzový příspěvek jednotlivých rezervních měn byl smíšený. V celoročním pohledu koruna vůči některým měnám oslabil a vůči jiným naopak posílila, což byl případ investic denominovaných v EUR, které tvoří rozhodující část devizových rezerv. V případě, že se zohlední kurzový vliv, byl souhrnný výnos devizových rezerv záporný.

Vážený průměr výnosů spravovaných portfolií v rezervních měnách dosáhl 2,11 % p. a. (v předchozím roce to bylo 2,74 % p. a.). Příspěvek většiny portfolií v daných měnách byl kladný s výjimkou portfolia SEK. Vážený průměrný korunový výnos, který zahrnuje procentní výnos portfolia v korunách, dosáhl -0,29 % p. a. (v předchozím roce činil 3,00 % p. a.).

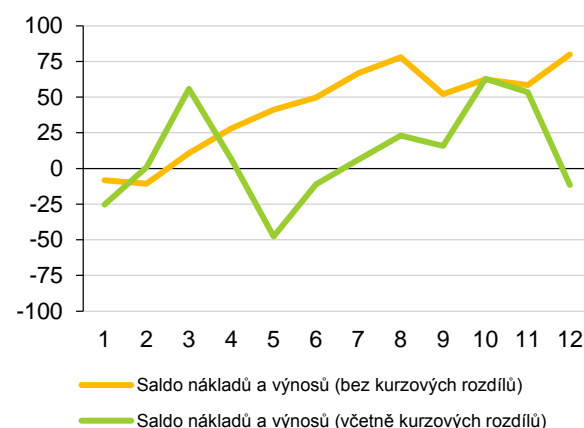
Akciové portfolio podpořené dividendovou složkou se stalo nejvýnosnější třídou aktiv devizových rezerv s celkovým ročním výnosem 111 mld. Kč. Příspěvek portfolia se v průběhu roku měnil v závislosti na podmínkách panujících na trzích. První polovina roku se nesla ve znamení spekulací na rychlé překonání pandemie a jejích ekonomických důsledků díky postupující vakcinaci a silné podpoře hospodářských politik. V druhé polovině roku poutala největší pozornost akcelerující inflace, narušené dodavatelsko-odběratelské řetězce a další vlny a varianty viru. Hlavní akciové indexy si i přesto udržely růstový vývoj. Dluhopisová část, ve které je investována největší část devizových rezerv, dosáhla na rozdíl od předchozího roku souhrnného záporného výnosu 30 mld. Kč. Ten pramenil především z poklesu cen dluhopisů v důsledku růstu výnosových křivek. Kapitálové ztráty částečně eliminovala úroková složka, která činila 11 mld. Kč.

Instrumenty peněžního trhu jsou investovány v rámci likviditní tranše, která poskytuje prostor pro implementaci měnové politiky. Její součástí jsou proto pevně úročená portfolia EUR a USD sestávající z instrumentů se splatností do jednoho roku (například depozita u centrálních bank, pokladniční poukázky, repo operace). Portfolio tvoří ze ¾ investice v EUR. Největší část zaujímá účet v systému Target 2 vedený NBS, který je úročen zápornou depozitní sazbou ECB. Zápornými sazbami byly úročeny i další instrumenty peněžního trhu v EUR. Výnos dolarové části částečně korigoval souhrnný negativní výsledek likviditní tranše. Vážený průměr výnosů portfolií likviditní tranše v rezervních měnách dosáhl -0,36 % p. a.

Graf 4 Správa devizových rezerv v roce 2021

Výnosy devizových rezerv udržovaly kladnou výši po převážnou část roku. Negativní sentiment panoval na finančních trzích zejména na začátku roku. Výkyvy výnosu reflektují vývoj tržních cen aktiv spravovaných portfolií v průběhu roku. Aktiva se účetně oceňují reálnou hodnotou v měsíčních cyklech. Na konci měsíce se oceňují i aktuálním tržním kurzem, což zvyšuje rozkolísanost souhrnného účetního korunového výnosu devizových rezerv.

(náklady a výnosy v mld. Kč)

⁴ Povinné minimální rezervy jsou uloženy na účtech vedených u centrální banky. Předepsaná sazba povinných minimálních rezerv je stanovena na 2 % z celkového objemu primárních závazků banky, pobočky zahraniční banky a spořitelního a úvěrního družstva vůči nebankovním subjektům, jejichž splatnost nepřevyšuje dva roky. Povinné minimální rezervy jsou úročeny dvoutýdenní repo sazbou (2T repo sazbou).

Investiční tranše přináší dodatečný výnos. Instrumenty proto nesou vyšší riziko a mají delší investiční horizont, který umožňuje případné ztráty pokrýt při vzestupné fázi cyklu na finančních trzích. Investiční tranši tvoří pevně úročená portfolia v AUD, CAD, CNY, GBP a SEK, akciové investice, zlato, pevně úročené části EUR a USD portfolií se splatností nad jeden rok a portfolio měnových forwardů USD-JPY. Výkonost investiční tranše meziročně poklesla. Výsledný vážený průměr výnosů investičních portfolií v rezervních měnách dosáhl 3,40 % a opíral se zejména o růst akcií. Dluhopisová část ztrácela vlivem kapitálových ztrát.

ČNB pokračovala v implementaci cílů strategie správy devizových rezerv, která v předchozím období prošla významnou transformací. Postupně se snižuje limit likviditní tranše ve prospěch velikosti investiční tranše. Zvýšilo se procentní zastoupení akcií, které dosáhlo na konci roku 16,0 % tržní hodnoty devizových rezerv. Současně bylo založeno portfolio interně spravovaných akcií v GBP, které pasivně replikuje index FTSE 100. Dluhopisové portfolio v čínském žen-min-pi narostlo víc než na trojnásobek. Na konci roku dosáhlo 11,8 mld. CNY, což představuje ekvivalent 1,25 mld. USD. V průběhu roku 2021 ČNB nakoupila 1 807 kg zlata. Část těchto nových zásob o hmotnosti 1 346 kg byla uložena v zahraničí a zbývající část o hmotnosti 461 kg zvýšila tuzemské zásoby pro potřeby emisního plánu zlatých mincí.

Velikost portfolií likviditní a investiční tranše dosáhla 3 576 mld. Kč. Hlavním zdrojem jejich meziročního zvýšení o 69 mld. Kč bylo kladné saldo externích toků, které zahrnuje především konverze finančních prostředků při čerpání fondů Evropské unie či platbách do rozpočtu Evropské komise, a vlastní výnos spravovaných portfolií. Kurzový vliv působil opačným směrem, zejména v důsledku posílení měnového kurzu koruny vůči EUR. Eurová hodnota devizových rezerv činila 143,9 mld. EUR. Za růstem 10,2 mld. EUR stály kurzové rozdíly, kladné saldo externích toků do portfolií a vlastní výnos devizových rezerv.

Ekonomické oživení se pozitivně projevilo na ratingovém hodnocení vlád a také protistran, se kterými ČNB obchoduje. I přes změny ve strategické alokaci dosáhl podíl investic v pásmu AAA až AA– 92 %, tedy téměř shodné hodnoty jako v loňském roce (pokles o 1 p. b.). Akciová portfolia jsou investována výhradně do instrumentů obsažených v benchmarkových indexech: evropský (MSCI Euro), americký (S&P 500), britský (FTSE 100), japonský (Nikkei 225), kanadský (S&P TSX) a australský (S&P ASX 200).

I.1.1.3 Kurzové rozdíly

Kurzové výkyvy ovlivněné vývojem pandemie byly patrné zejména v první polovině roku. V meziročním srovnání byly ale podstatně mělčí, než při propuknutí pandemie na začátku roku 2020.

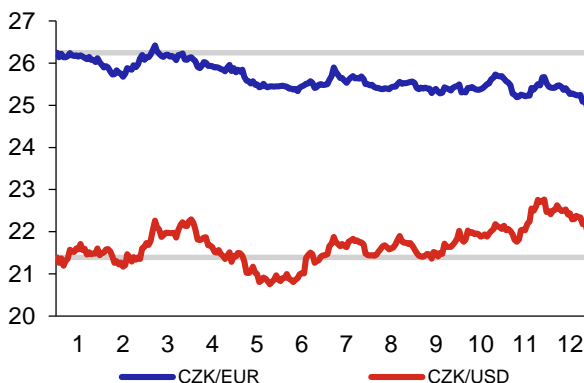
Kurzový vývoj měl na výslednou podobu hospodářského výsledku stěžejní vliv. Zásadní byl v tomto ohledu závěr roku, kdy koruna výrazně posílila vůči všem rezervním měnám. Strmý nárůst základních úrokových sazeb zvýšil v závěru roku atraktivitu investic do korunových aktiv, která se promítla v silnějším měnovém kurzu koruny. Dopad kurzových výkyvů byl ale v průběhu roku proměnlivý, což souviselo s reakcí trhu na průběh koronavirové pandemie a jejími dopady na ekonomiky. Výslednou podobu kurzových rozdílů ovlivňuje měnová alokace devizových rezerv, respektive protisměrné pohyby měnových párů zastoupených v devizových rezervách. Na konci roku zaúčtovala ČNB ve výsledku kurzovou ztrátu 91 mld. Kč, na které se podílely dominantně nerealizované kurzové ztráty investic v eurech a také v australských dolarech a švédských korunách. Na meziročně slabších pozicích zakončila koruna rok vůči americkému a kanadskému dolaru, čínskému žen-min-pi a britské libře, což přineslo kurzový zisk.

Tržní cenou se oceňují i zlaté zásoby. V důsledku cenového vývoje se do hospodářského výsledku promítly záporné oceňovací rozdíly v souhrnné výši 0,2 mld. Kč.

Graf 5 Vývoj kurzu CZK/EUR a CZK/USD v roce 2021

Z hlediska měnové alokace je v euru a americkém dolaru investováno 82 % devizových rezerv. V ročním horizontu kurz koruny vůči euru posílil z 26,245 na 24,860, tj. absolutně o 1,385 Kč, resp. 5,3 %. Koronavirová pandemie ovlivňovala kurz koruny zejména na začátku roku. Postupně sílil vliv zpřísňování měnových podmínek, které ČNB implementovala dříve než ostatní významné měnové autority. Vůči americkému dolaru sehrál důležitou roli vývoj měnového páru USD/EUR. Na posílení amerického dolaru reagovala i koruna, která meziročně oslabilila o 0,564 Kč, resp. o 2,6 %, a rok zakončila kurzem CZK/USD 21,951. Šedá linka představuje hodnotu měnového páru na konci předešlého roku 2020.

(hodnota měnového páru v Kč)

I.1.1.4 Klientské operace

ČNB zajišťuje mezibankovní platební styk a evidenci a vypořádání obchodů s krátkodobými dluhopisy, rovněž vede účty a poskytuje bankovní služby státu, veřejnému sektoru a vlastním zaměstnancům.

Klientské operace zaznamenaly čistý roční výnos 1 508 mil. Kč, který oproti předchozímu roku vzrostl o 71 mil. Kč. Rozsahem největší část výnosů (1 067 mil. Kč) plyne z konverzí cizoměnových prostředků do českých korun a naopak. Operace jsou realizovány z podnětu klienta, přičemž rozsahem největší jsou transfery finančních prostředků z fondů EU nebo naopak příspěvky ČR hrazené do rozpočtu Evropské komise.

Další část výnosů ve výši 463 mil. Kč se váže k agendě vedení účtů státní pokladny, zajišťování mezibankovního zúčtování a evidencí a vypořádání obchodů s krátkodobými dluhopisy, zahraničnímu platebnímu styku, poskytování hotovostních korunových a cizoměnových operací, správě Centrálního registru úvěrů či poskytování zaměstnaneckých úvěrů.

V úročení finančních prostředků klientů, uložených na účtech v ČNB, se odrážela v první polovině roku velmi nízká hladina tržních úrokových sazeb, která se následně postupně zvyšovala. Celkové náklady proto meziročně klesly na 22 mil. Kč. Objem uložených prostředků je velmi nízký, protože MF ČR investuje volné finanční prostředky souhrnného účtu státní pokladny na mezibankovním peněžním trhu a na svých účtech v centrální bance ponechává „technické minimum“.

I.1.1.5 Ostatní operace

Ostatní operace zahrnují zejména náklady a výnosy vyplývající z řešení neukončených případů programu konsolidace bankovního sektoru nebo jiných historických a doposud neuzavřených kauz. Pohledávky ČNB z úvěrů za bývalými bankami jsou kryty opravnými položkami. Jejich výši ČNB průběžně aktualizuje, a to na základě změny odhadu návratnosti příslušných aktiv v návaznosti na průběh konkurzního řízení a likvidace.

Ostatní operace přispěly do hospodaření celkovým výnosem 23 mil. Kč. Výsledný stav odráží rozpuštění části opravné položky vytvořené v minulosti za bývalou AB Bankou, a. s., z důvodu částečné splátky pohledávky ČNB v dosud probíhajícímu konkurzním řízení a dále souvisí s poplatky za správu a vedení účtů speciálních vládních úvěrů.

V souvislosti s transakcemi, které ČNB prováděla v minulosti při výkonu své úlohy podporovat a udržovat stabilitu bankovního sektoru, je proti ČNB či třetím osobám vedeno několik soudních řízení. Na základě spolupráce s externími právními kancelářemi a na základě vlastního posouzení těchto sporů, ČNB považuje za nepravděpodobné, že výsledky těchto sporů budou mít zásadní dopad na její finanční pozici, a proto za tímto účelem není tvořena rezerva.

I.1.2 Oblast emise a správy zásob peněz

Tato oblast zastřešuje činnosti související s přípravou nových platidel, respektive jejich inovací, výrobou a ochranou českých bankovek a mincí. Náklady na výrobu numismatického materiálu (pamětní stříbrné mince, zlaté mince a mince z obecného kovu do sad či pamětní bankovky) pokrývají tržby z jeho prodeje. Vedle toho ČNB zpoplatňuje peněžní služby poskytované klientům (bankám) dle platného Ceníku peněžních a obchodních služeb. Údržba a opravy technologického vybavení rozsáhlých peněžních provozů jsou součástí provozních nákladů. Pořízení nových technologií a vybavení je zahrnuto v investičním plánu.

Výrobu českých bankovek a mincí zajišťují domácí dodavatelé na základě dlouhodobých kontraktů. Bankovky dodává Státní tiskárna cenin Praha, s. p., a mince z obecného kovu zajišťuje Česká mincovna, a. s. Výroba mincí z drahých kovů se zadává dle výsledku výběrového řízení. Rozsah a struktura ročních dodávek bankovek a mincí závisí na stavu jejich zásob, vývoji domácího hotovostního peněžního oběhu a skladbě emisního plánu numismatického materiálu. Vedle výše uvedeného se na celkových nákladech podílí i výrobní cena dodavatele a cena vstupního materiálu, která je v případě mincí z drahých kovů dominující složkou. V případě, že se na výrobě podílejí i zahraniční subdodávky, ovlivňuje výslednou cenu rovněž měnový kurz koruny.

Počet nakoupených bankovek i mincí se v roce 2021 nepatrně snížil. Státní tiskárna cenin Praha, s. p., dodala celkem 100 mil. kusů nových bankovek. Česká mincovna, a. s., pak dodala 84 mil. kusů mincí z obecného kovu (včetně mincí do ročníkových sad), 33,2 tis. kusů zlatých a 61,7 tis. kusů pamětních stříbrných mincí. Na tyto dodávky ČNB vynaložila celkem 1 417 mil. Kč. Na výrazném meziročním nárůstu nákladů se podílely mince z drahých kovů. Emisní plán zahrnoval v tomto období vedle pravidelně emitovaných nominálů i mimořádnou emisi kilogramové pamětní stříbrné mince a emisi zlaté mince nominální hodnoty 10 000 Kč. Vyšší hmotnost použitého drahého kovu se proto odrazila v pořizovací ceně. Meziroční srovnání navíc ovlivnil přechod ČNB na tržní oceňování zlatých zásob, v jehož důsledku je cena použitého zlata vyšší než historická cena uplatňovaná v předcházejících letech.

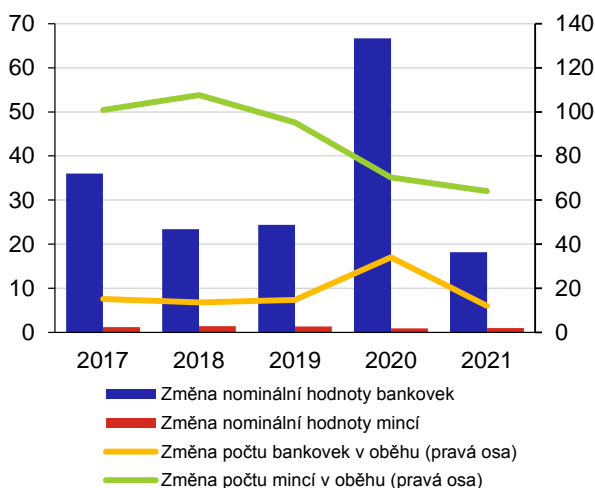
Výnosy z emise oběživa dosáhly 815 mil. Kč. Největší část 802 mil. Kč pocházela z prodeje numismatického materiálu, tj. pamětních stříbrných a zlatých mincí a mincí z obecného kovu do sad. Vedle toho ČNB obdržela poplatky v souhrnné výši 12 mil. Kč za peněžní služby poskytované klientům v oblasti peněžního oběhu.

ČNB pečuje o rozvoj českých bankovek a mincí a o jejich ochranné prvky, aby maximálně ztížila jejich padělání. Tuzemské bankovky a mince lze v mezinárodním srovnání označit za velmi bezpečné. V roce 2021 bylo na území ČR zadrženo celkem 1 349 kusů padělaných a pozměněných českých bankovek a mincí, což je o 392 kusů více oproti předchozímu roku.

Graf 6 Meziroční změna celkové nominální hodnoty a počtu emitovaných bankovek a mincí

Rekordní zvýšení nominální hodnoty oběživa z předchozího roku (meziroční nárůst o 68 mld. Kč), se v roce 2021 již neopakovalo. Postupně se mění struktura oběživa. Nárůsty pokrývají především bankovky vyšší nominální hodnoty. Nejpočetněji zastoupenou bankovkou je bankovka 2000 Kč, která zaujímá 48,5 % celkové nominální hodnoty oběživa.

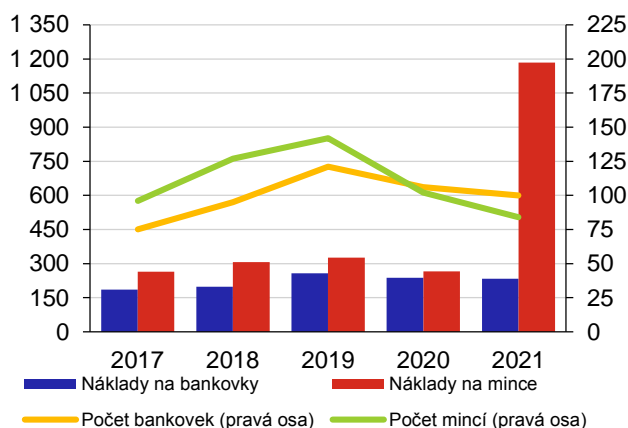
(nominální hodnota v mld. Kč, počet bankovek a mincí v mil. kusů)

Graf 7 Nákup bankovek a mincí

Rozsah výroby nových bankovek a mincí závisí na vývoji domácího hotovostního peněžního oběhu, stavu zásob bankovek a mincí a skladbě emisního plánu numismatického materiálu. V případě mincí z drahých kovů je rozhodující cena a hmotnost použitého kovu. Výrobu zlatých mincí zajišťuje ČNB z vlastních zásob. Od listopadu 2020 ČNB oceňuje zlato tržní cenou, která je výrazně vyšší, než do té doby používaná historická cena. V důsledku nového způsobu oceňování vzrostla finanční hodnota zlatých zásob. Vzrostly tím i náklady kovu spotřebovaného při výrobě zlatých mincí. Prodejní cena numismatického materiálu zohledňuje mimo jiné tržní cenu spotřebovaného drahého kovu.

(náklady na výrobu v mil. Kč, počet bankovek a mincí v mil. kusů)

I.1.3 Oblast provozní

Agenda zahrnuje lidské zdroje, podporu pracovních aktivit zaměstnanců a technologické vybavení. Důraz je kladen na hospodárné a efektivní vynakládání finančních prostředků. Celkové provozní náklady dosáhly absolutně 2 773 mil. Kč, což představuje meziroční nárůst o 170 mil. Kč. Oproti předchozímu roku jsou vyšší i provozní výnosy, které činily v souhrnu 158 mil. Kč. Největší podíl zaujímaly správní poplatky vyměřené ČNB v rámci dohledu nad finančním trhem a pronájem kancelářských a obchodních prostor. Zásadní jsou z hlediska nákladů lidské zdroje. Vynaložené finanční prostředky a jejich rozsah proto ovlivňují vývoj celkových provozních nákladů. Ty rostly v posledních pěti letech průměrným ročním tempem 6,1 %. Vzhledem k mimořádným okolnostem průběhu prvního roku pandemie koronaviru, které ovlivnily srovnávací základnu, vzrostl přírůstek provozních nákladů z předchozích 3,2 % na 6,5 %.

I.1.3.1 Zaměstnanci

Oblast zahrnuje mzdové prostředky, finanční náhrady při dočasné pracovní neschopnosti, zákonné odvody na sociální a zdravotní pojištění, zaměstnanecké benefity a vzdělávání zaměstnanců. Celkově ČNB vynaložila na tyto agendy 2 013 mil. Kč. Osobní náklady tedy představovaly 73 % celkových provozních nákladů. V meziročním srovnání vzrostly o 5,8 %, resp. o 110 mil. Kč. Na vlastní mzdové prostředky ČNB vynaložila 1 409 mil. Kč, což představuje meziroční nárůst o 6,3 %.

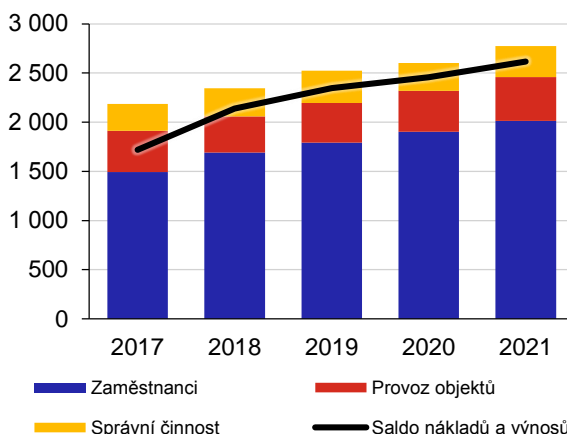
Z vyplacených mezd ČNB hradí odvody zákonného pojistného. Ty společně se sankčními odvody za nesplnění povinného podílu zaměstnávání osob se zdravotním postižením dosáhly 467 mil. Kč.

Rozsah zaměstnaneckých benefitů určuje především Kolektivní smlouva. Základní principy v této oblasti ČNB nastavila v předchozí Kolektivní smlouvě. Ta aktuálně platná pro roky 2021 až 2023 je v zásadě zachovává. ČNB přispívá zaměstnancům zejména na životní, kapitálové důchodové a penzijní připojištění a doplňkové penzijní spoření, na zdravotní péči, závodní stravování či sportovní rekreační využití. V ročním úhrnu dosáhly zaměstnanecké benefity 130 mil. Kč, což představuje meziroční nárůst o necelá dvě procenta. Jejich smyslem je především stabilizace lidských zdrojů, podpora motivace zaměstnanců a zvýšení atraktivity centrální banky na trhu práce.

Graf 8 Provozní náklady

Náklady vynaložené na zaměstnance jsou hlavní složkou provozních nákladů. V roce 2021 zaujímala tato oblast 72,6% podíl na celkových provozních nákladech. Klíčovým faktorem je přitom navyšování mzdových prostředků. Zastoupení jednotlivých provozních agend se v čase mění v důsledku ekonomického cyklu či mimořádného externího vlivu, například koronavirové pandemie. Provozní výnosy mají okrajový vliv s výjimkou roku 2017, kdy ČNB prodala ekonomicky ztrátové ubytovací zařízení.

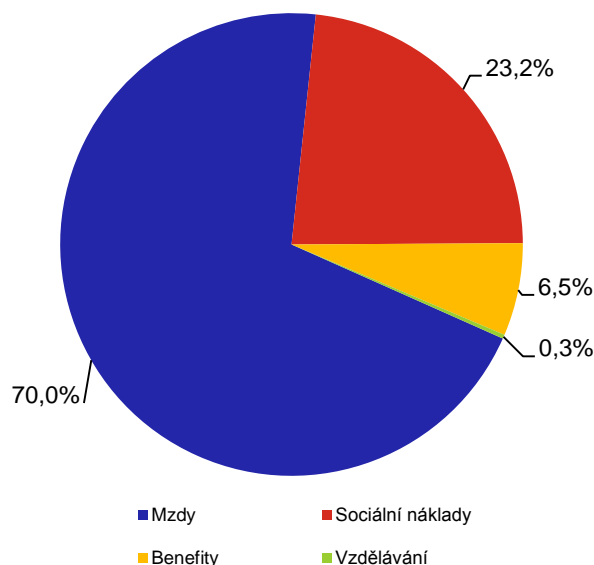
(náklady v mil. Kč)

Graf 9 Struktura nákladů na zaměstnance

Dominantní složku tvoří mzdové prostředky, které zahrnují základní mzdy, příplatky, odměny, náhrady mezd, náhrady při dočasné pracovní neschopnosti a ostatní osobní náklady. Součástí sociálních nákladů je především pojistné na veřejné zdravotní pojištění a pojistné na sociální zabezpečení, jehož výše se odvíjí od velikosti vyplacených mezd. Dále ČNB hradí příspěvky na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na zákonné pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání.

(náklady v %)

Oblast vzdělávání byla nadále pod vlivem karanténních omezení, takže převládala distanční forma vzdělávání, což sebou přineslo nízké cestovní výdaje. Prohlubování jazykových znalostí zaměstnanců probíhalo převážně distanční formou. Celkem banka vynaložila 5,6 mil. Kč, což je hodnota na úrovni předešlého roku.

Na konci roku 2021 dosáhl fyzický počet zaměstnanců ČNB 1 466 a zaznamenal mírný meziroční pokles. Změny tohoto rozsahu v uplynulých dvou letech odrážejí spíše přirozenou míru fluktuace zaměstnanců banky.

V souladu s § 47 odst. 3 zákona o ČNB zveřejňuje centrální banka od roku 2004 informaci o mzdách vyplacených všem členům bankovní rady. Přehled mzdových prostředků vyplacených za rok 2021 je uveden v příloze č. 3 Roční zprávy o výsledku hospodaření ČNB.

I.1.3.2 Správní činnost

Oblast zahrnuje široké spektrum služeb nezbytných pro zajištění pracovních agend. Rozsahem největší část finančních prostředků se vynakládá na podporu informačních systémů, členství v zahraničních orgánech dohledu nad finančním trhem (ESAs) či mezinárodních profesních organizacích, informační a ratingový servis poskytovaný renomovanými zahraničními agenturami či právní a auditorské služby. Oblast rovněž zahrnuje služby závodního stravování, propagaci a reprezentaci.

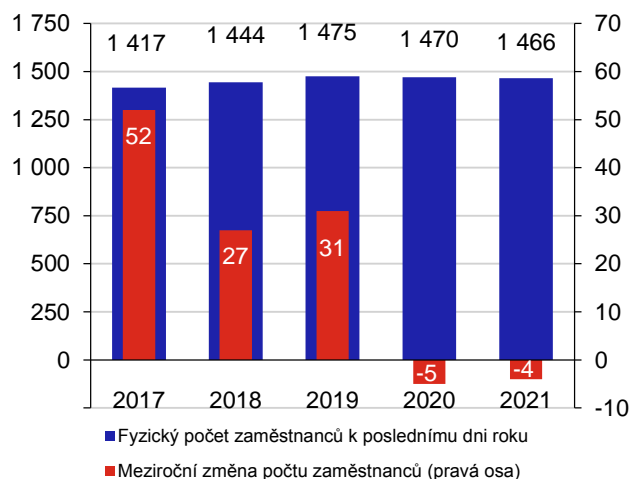
ČNB vynaložila v této oblasti 312 mil. Kč, což je meziroční nárůst o 27 mil. Kč, resp. o 9,5 %. Rozsahem největší zvýšení nákladů zaznamenaly finanční příspěvky, které ČNB hradí evropským orgánům dohledu nad finančním trhem (ESAs). Finanční příspěvky mají mandatorní povahu a jejich výše odpovídá podílu ČR na finančním krytí provozu těchto mezinárodních organizací. Platby jsou realizovány v EUR a podléhají proto kurzovým výkyvům. Mandatorní povahu mají i náklady na spolufinancování provozu statistických systémů ECB, které poskytují datovou platformu pro výkon dohledu nad jednotným evropským finančním trhem. Zajištění hlavních činností vytváří permanentní tlak na rozsah a skladbu externě poptávaných podpůrných činností, mezi které se například řadí služby renomovaných zahraničních agentur spravujících databáze specializované na finanční trhy a ekonomiku. Výkon většiny agend je neodmyslitelně spojený se specializovanými informačními systémy. Jejich vývoj a následný provoz zajišťuje ČNB v řadě případů vlastními kapacitami. Tam, kde to ale není možné, poptává externí dodavatele, což má dopad do nákladů, které průběžně rostou i vlivem technologického vývoje.

Rozsáhlá protiepidemická opatření ovlivnila zejména formu výkonu pracovních aktivit. V návaznosti na jejich vyhlášení ČNB omezila osobní jednání a přešla na distanční formu výkonu práce. Na velmi nízké úrovni setrvaly zejména zahraniční služební cesty. Blížící se termín otevření nových prostor Návštěvního centra ČNB a komunikační kampaň k projektu zvyšování finanční gramotnosti mírně meziročně zvýšily propagační náklady. Ostatní náklady zahrnují

Graf 10 Počet zaměstnanců

Od konce roku 2016 do 2019 došlo k postupnému nárůstu zaměstnanců celkem o 105, čímž ČNB dokončila proces obsazování pracovních pozic zřízených v nových agendách dohledu nad spotřebitelskými úvěry, poskytovanými i nebankovními subjekty. V následujících dvou letech se početní stavy nezvýšily. Zkušenosti s výkonem nových dohledových agend se průběžně analyzují. Nelze proto vyloučit případné změny rozsahu jejich personálního zajištění. Výkon nových agend zvyšuje nároky na rozsah podpůrných činností poskytovaných zejména v oblasti informačních technologií.

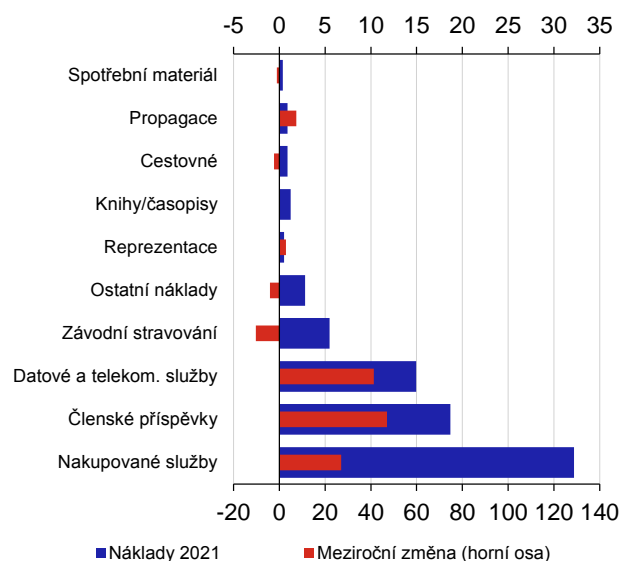
(počet zaměstnanců)

Graf 11 Náklady na správní činnost

Za meziročně vyššími náklady stojí zejména poplatky hrazené evropským orgánům dohledu nad finančním trhem (ESAs), poplatky za přístup do databází zahraničních agentur, například společnosti Bloomberg, či provozní podpora informačních systémů zajišťovaná externím dodavatelem. V souvislosti se vznikem Návštěvního centra zahájila ČNB přípravu komunikační kampaň, což se společně s projektem zvyšování finanční gramotnosti odrazilo v nárůstu propagačních nákladů.

(náklady v mil. Kč)

například pořízení speciální techniky Policii ČR, které je upraveno dlouhodobou smlouvou mezi oběma subjekty v návaznosti na potřebu ochrany transportů hotovosti.

Výnosy ze správní činnosti dosáhly celkem 117 mil. Kč. Rozsahem největší část (72 %) připadá na správní poplatky vyměřené při dohledu nad finančním trhem (např. udělování povolení k činnosti či poplatky za obnovu oprávnění k činnosti finančních zprostředkovatelů). V celkovém ročním úhrnu poplatky dosáhly 84 mil. Kč. Za provozování Centrální evidence účtů ČNB obdržela, dle smluvního ujednání s MF ČR, finanční prostředky v souhrnné výši 13 mil. Kč. Tržby z agendy závodního stravování činily 12 mil. Kč. Jejich meziroční pokles ovlivnila karanténní omezení, která se promítla i do činnosti závodní jídelny a kantýny či do rozsahu školení o rozpoznávání bankovek a mincí podezřelých z padělení. Přibližně stejnou vahou přispělo zvýšení benefičního příspěvku na stravovací poukázky, které se využívaly při distančním výkonu práce a v regionálních pracovištích, kde se tato forma stravování zaměstnanců ukázala jako nejvýhodnější.

I.1.3.3 Provoz objektů a zařízení

Provoz objektů se do hospodaření promítá zejména ve formě odpisů investičního majetku, nákladů na údržbu a opravy majetku, spotřeby energií a provozního materiálu. Celkové náklady dosáhly 448 mil. Kč, což představuje meziroční zvýšení o 33 mil. Kč, resp. o 7,9 %, na kterém se podílely zejména odpisy nových strojů na zpracování bankovek a informačních technologií či údržba a opravy stávajícího provozního majetku.

Účetní odpisy hmotného majetku (263 mil. Kč) odráží nadále vysokou míru investic do projektů rozvoje informačních technologií. ČNB například rozšířila zálohovací kapacity a datové sítě, navýšila přenosové kapacity do záložního pracoviště, implementovala nové datové moduly systému SDAT či optimalizovala uživatelské prostředí spočívající v pořízení nových klientských terminálů a notebooků, které rozšiřují možnosti vzdáleného přístupu. Rozložení investic mezi HW a SW se v čase mění v závislosti na realizaci konkrétních projektů. Vývoj některých informačních systémů zajišťuje ČNB vlastními kapacitami. V takovém případě se výsledný produkt neaktivuje a posléze se ani neodpisuje. To ovlivňuje meziroční změny odpisů majetku. Vedle toho dochází k průběžné obměně technologického vybavení budov. V roce 2021 byla například dokončena obměna strojů na zpracování bankovek a probíhala revitalizace bankovní haly budovy ústředí zahrnující i změnu dispozice a renovaci klientských pracovišť.

Na údržbu a opravy majetku banka vynaložila 87 mil. Kč. V meziročním zvýšení nákladů se například promítá pokračující obnova integrovaného systému řízení místností, který byl instalován v době kompletní rekonstrukce budovy ústředí (tedy v roce 2000), technologická obměna energocentra, revitalizace hlavní bankovní haly. Finanční prostředky vynaložené na energie meziročně mírně klesly na celkových 28 mil. Kč, z toho na elektrickou energii připadlo 19 mil. Kč. Meziroční změny spotřeby elektrické energie jsou pro roky 2020 a 2021 výrazně zkresleny nestandardním provozem objektů v době plošných uzavírek.

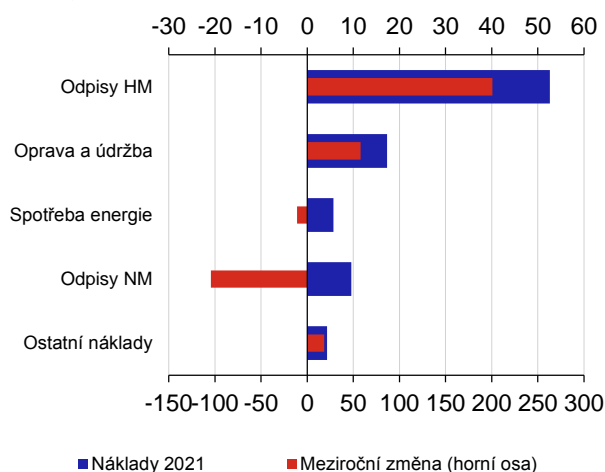
V rámci energetické koncepce ČNB dlouhodobě přijímá opatření vedoucí ke snižování energetické náročnosti a snižování nákladů na provoz technologických zařízení. Nezanedbatelně tak přispívá ke snížení vlivu svých činností na životní prostředí. V roce 2020 banka přijala v pořadí již čtvrtou Energetickou koncepci na roky 2020 - 2023. Navržená opatření mají vliv i na snížení spotřeby elektřiny. Hlavním realizovaným projektem v roce 2021 bylo zprovoznění FVE o výkonu 19,58 kWp umístěné na střeše pobočky ČNB v Hradci Králové s předpokládanou roční úsporou cca 22 MWh za neodebranou elektřinu. Nadále pokračuje rozsáhlá obnova a optimalizace vzduchotechnik v objektu ústředí. Roční spotřebu elektřiny se tak daří průběžně snižovat. Například v hlavní budově ústředí (objekt s největší spotřebou elektřiny) byla v roce 2010 roční spotřeba elektřiny 7,3 GWh a od roku 2017 je na hodnotě pod 5 GWh. Optimalizace spotřeby elektrické energie je kontinuální proces podmíněný technologickým rozvojem.

Výnosy, v celkovém rozsahu 39 mil. Kč, pramenily zejména z pronájmu obchodních prostor.

Graf 12 Náklady na provoz objektů a zařízení

Velikost odpisů hmotného a nehmotného investičního majetku ovlivňuje skladba realizovaných investičních projektů. V čase se proto mění rozložení investic z hlediska podílu hmotného a nehmotného majetku. Mimo to ČNB vytváří řadu informačních systémů vlastními kapacitami.

(náklady v mil. Kč)

II. BILANCE ČNB

II.1 ÚVOD

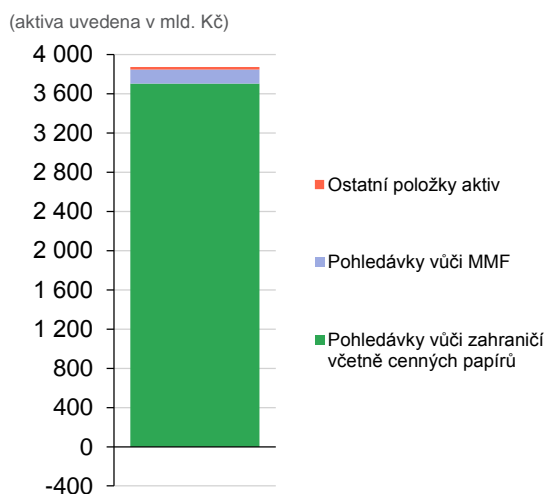
Nastavení a způsob realizace domácí měnové politiky ovlivňuje strukturu a výši účetní rozvahy ČNB. Pasivní stranu tvoří zejména volné likvidní prostředky bankovního sektoru, uložené na korunových účtech centrální banky, a emitované české bankovky a mince (oběživo). Obě bilanční položky jsou hlavním zdrojem financování aktivní strany rozvahy centrální banky, která je reprezentována cizoměnovými finančními prostředky investovanými na zahraničních finančních trzích (devizovými rezervami). Zmíněné položky účetní rozvahy mají rozhodující vliv na výsledek hospodaření ČNB.

Devizové rezervy generují tržní výnos. Při změnách kurzu koruny vůči cizím měnám ale také generují účetní kurzové rozdíly. Vzhledem k otevřené devizové pozici (převís cizoměnových aktiv vůči objemu cizoměnových pasiv z důvodu držby devizových rezerv) jsou doprovodným znakem apreciacie (posílení) domácí měny kurzové ztráty. Oslabení koruny generuje naopak kurzové zisky.

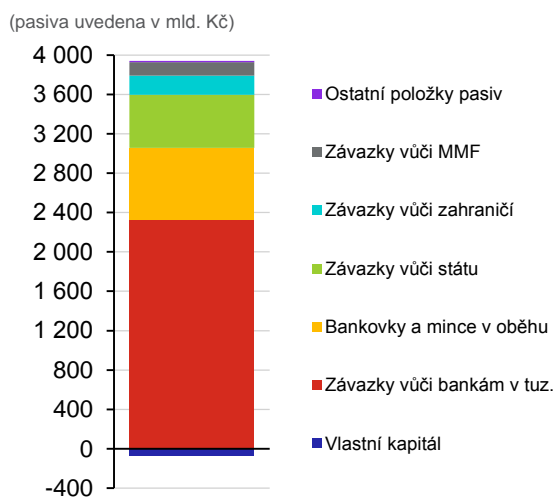
V rámci používání měnověpolitických nástrojů (repo operace, krátkodobé vklady a PMR) ČNB umožňuje účastníkům tuzemského bankovního trhu uložit volnou korunovou likviditu do ČNB. Tato část pasiv tedy nese úrokové náklady. Oběživo je naopak neúročený zdroj centrální banky. Finanční prostředky jsou ale vynakládány na vývoj, nákup a uložení bankovek a mincí a na zajištění plynulého peněžního oběhu.

Bilanční suma ČNB vzrostla zejména v době kurzového závazku mezi roky 2013 a 2017. Během devizových intervencí nakupovala ČNB cizí měnu a prodávala koruny. Tím se na jedné straně zvyšovaly devizové rezervy (aktiva) a současně rostly na pasivní straně účetní rozvahy závazky z volné likvidity uložené bankovním sektorem. Velikost rozvahy se, po ukončení kurzového závazku, stabilizovala na úrovni 3,2 bil. Kč, což představovalo 3,5 násobek bilanční sumy před listopadem 2013. V následujících letech bilanční suma pozvolna rostla až na 3 874 mld. Kč na konci roku 2021. Aktivní straně rozvahy nadále dominují pohledávky vůči zahraničí (96 %), které zahrnují především devizové rezervy.

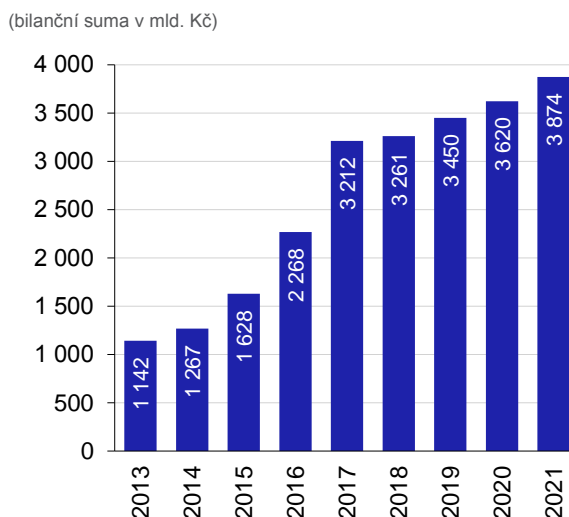
Graf 13 Aktiva ČNB

Graf 14 Pasiva ČNB

Graf 15 Vývoj bilanční sumy ČNB

II.2 AKTIVA

Tab. 2 Aktiva ČNB na konci roku 2021 a 2020

(aktiva uvedena v mil. Kč)

	Aktiva	2021	2020	Meziroční změna
1.	Aktiva celkem	3 873 761	3 619 868	253 893
2.	Pohledávky vůči zahraničí včetně CP	3 705 615	3 515 404	190 211
3.	Pohledávky vůči MMF	144 298	81 402	62 896
4.	Ostatní položky aktiv (v tom):	23 848	23 062	786
4.1.	Zlato	13 483	12 247	1 236
4.2.	Hmotný a nehmotný majetek	3 370	3 341	29
4.3.	Ostatní aktiva	6 995	7 474	-479

Pohledávky vůči zahraničí, včetně cenných papírů, představují nakoupené dluhopisy, akcie, prostředky na běžných účtech u bank v zahraničí, prostředky poskytnuté do reverzních repo operací a valuty v držení ČNB. Dluhopisy se vykazují včetně naběhlého úrokového výnosu. Společně s akciemi se oceňují reálnou hodnotou, přičemž zisky a ztráty, vyplývající ze změny tržní hodnoty, se vykazují přímo ve výkazu zisku a ztráty.

Pohledávky vůči zahraničí tvoří 96 % všech aktiv ČNB. Spravovaná portfolia ČNB investuje na finančních trzích v souladu se zásadami, které zohledňují funkci, kterou devizové rezervy plní, a berou zřetel na bezpečnost, likviditu a výnos. Největší část investic zaujímaly cenné papíry, na které připadlo plných 66 % pohledávek evidovaných na konci roku vůči zahraničí. Portfolio dluhopisů (vybraných vlád a agentur, Německých spolkových zemí, nadnárodních organizací a vybraných dluhopisů s vládní zárukou) ČNB spravuje aktivně. Správu portfolií MBS (agency mortgage - backed securities) vykonávají externí (zahraniční) správci, stejně jako v případě akciového portfolia. Pověřené společnosti vykonávaly správu svěřených portfolií v souladu s požadovanou strategií a vyhověly všem požadavkům ČNB. Vedle toho ČNB spustila pilotní projekt interně spravovaného akciového portfolia, jehož cílem je snížit náklady na obsluhu akciových portfolií. Zbývající část devizových rezerv připadá na vklady a finanční prostředky na běžných účtech vedených v zahraničních centrálních bankách, peněžních ústavech a institucích, na finanční prostředky investované reverzními repo operacemi, které ČNB provádí při správě svých devizových rezerv, a valuty v držení ČNB.

Hodnota pohledávek vůči zahraničí, vyjádřená v korunách, se meziročně zvýšila o 5 %. Hlavním zdrojem růstu byl výnos spravovaných portfolií, který pocházel zejména z růstu akciových trhů, doprovázený externími toky do portfolií plynoucích z konverzí finančních prostředků klientů. Kurzový vliv byl smíšený. Určující byl ovšem vývoj koruny vůči euru, v němž je alokována největší část devizových rezerv. Posílení domácí měny proto korunovou velikost devizových rezerv snížilo.

Pohledávky vůči MMF vyplývají z členství ČR v této mezinárodní instituci. Pohledávky zahrnují členskou kvótu v MMF, prostředky uložené nad rámec členského podílu, poskytnutou bezúročnou půjčku v rámci programu MMF na podporu chudých rozvojových států a poskytnutý dlouhodobý úvěr.

Celková hodnota pohledávek vůči MMF vzrostla na konci roku na 144 mld. Kč. Nárůst byl dán alokací SDR schválenou Radou guvernérů MMF dne 2. srpna 2021. Částka alokovaná ČR činila 64,4 mld. Kč

V listopadu 2020 rozhodla bankovní rada ČNB o poskytnutí v pořadí čtvrté bilaterální půjčky MMF do výše 1,5 mld. EUR, která byla dne 1. ledna 2021, kdy vstoupila v platnost, automaticky snížena na 646 mil. EUR v souvislosti s paralelním nabytím účinnosti reformy mnohostranného uspořádání NAB (New Arrangements to Borrow).

Ostatní položky aktiv mírně meziročně vzrostly na 24 mld. Kč. Zahrnuty jsou následující bilanční položky:

- ostatní aktiva v celkové výši 7,0 mld. Kč zahrnovala především akcie BIS (Bank for International Settlements) a podíl ve SWIFT vztahující se k členství ČNB v těchto mezinárodních institucích a splacený podíl ČR na kapitálu ECB, který ke konci roku 2021 činil ve finančním vyjádření 7,6 mil. EUR. Vedle toho zahrnuje bilanční položka změnu reálné hodnoty termínovaných operací (měnové forwardy a úrokové swapy uzavírané při správě devizových rezerv), provozní zálohy vyplacené dodavatelům, poskytnuté zaměstnanecké úvěry a jiné drobné pohledávky. Ostatní aktiva zahrnují i klasifikované úvěry za bývalými bankami. Jejich výše se mírně snížila na 1,34 mld. Kč. Klasifikované úvěry jsou kryty opravnými položkami;

- hmotný a nehmotný majetek ČNB v zůstatkové hodnotě 3,4 mld. Kč se vlivem obnovy provozních technologií či dalších investic meziročně lehce zvýšil;
- zlato ve výši 13,5 mld. Kč. ČNB nepovažuje zlato za optimální nástroj pro správu devizových rezerv moderní centrální banky a zlaté zásoby proto drží na nízkých hodnotách. Průběžné nákupy slouží především k zajištění hladké emisní činnosti. Dalším aspektem průběžného doplňování zlatých zásob je případné plnění závazků spojených se vstupem České republiky do eurozóny, které zahrnuje i převedení alikvótního množství zlata do ECB. V roce 2021 ČNB nakoupila celkem 1 807 kg zlata a na výrobu zlatých mincí použila 705 kg zlata. Meziroční změna zlatých zásob tak vykazala čistý hmotnostní přírůstek 1 102 kg. Na konci roku ČNB evidovala zlaté zásoby o hmotnosti 10 582 kg.

II.3 PASIVA

Tab. 3 Pasiva ČNB na konci roku 2021 a 2020

(pasiva uvedena v mil. Kč)

	Pasiva	2021	2020	Meziroční změna
1.	Pasiva celkem	3 873 761	3 619 868	253 893
2.	Bankovky a mince v oběhu	731 098	711 886	19 212
3.	Závazky vůči bankám v tuzemsku	2 326 085	2 283 220	42 865
4.	Závazky vůči státu a ostatním veřejným institucím	540 217	422 749	117 468
5.	Závazky vůči zahraničí	194 643	143 839	50 804
6.	Vlastní kapitál	-69 378	-31 846	-37 532
7.	Závazky vůči MMF	137 353	75 088	62 265
8.	Ostatní položky pasiv (v tom):	13 743	14 932	-1 189
8.1.	Rezervy	0	0	0
8.2.	Ostatní pasiva	13 743	14 932	-1 189

Závazky vůči bankám v tuzemsku zahrnují především závazky ČNB z titulu operací na volném trhu, které jsou reprezentovány repo operacemi prováděnými formou tendru, a z titulu depozitní facility, prostřednictvím které ČNB poskytuje bankám možnost uložit si na účty centrální banky svou přebytečnou likviditu. Bilanční položka dále zahrnuje PMR a volné rezervy uložené na účtech v ČNB a závazky vyplývající z finančních prostředků uložených na účtech pro výběr a skládání hotovosti bankami.

K 31. prosinci 2021 dosáhla tato bilanční položka v souhrnu 2 326 mld. Kč, což je meziroční nárůst o 19 %. Finanční prostředky alokované v repo operacích meziročně mírně klesly na 2 133 mld. Kč a přijatá depozita naopak vzrostla na 87 mld. Kč. Meziročně vzrostly i finanční prostředky zahrnované do PMR, které dosáhly 106 mld. Kč. Uvedené hodnoty vyjadřují stavy na příslušných účtech k 31. prosinci. Nelze je proto v případě rezerv zaměňovat s předepsaným objemem PMR, který je stanoven na 2 % z celkového objemu primárních závazků banky, pobočky zahraniční banky či spořitelního a úvěrního družstva vůči nebankovním subjektům, jejichž splatnost nepřevyšuje dva roky. Předepsaný objem PMR se stanovuje na principu průměrování, tzn. příslušná banka, pobočka zahraniční banky či spořitelni a úvěrní družstvo jsou povinny udržovat na účtech pro plnění PMR takový denní zůstatek, který je v průměru za udržovací období roven minimálně stanovené PMR pro dané udržovací období. V roce 2021 vzrostla průměrná hodnota PMR na 103 mld. Kč, což je meziroční nárůst o 10 %. ČNB tyto finanční prostředky úročí repo sazbou, což za celý kalendářní rok představovalo úrokové náklady ve výši 1 mld. Kč.

Bankovky a mince v oběhu představují účetní závazek emisní banky z titulu vydaných bankovek a mincí, které se nacházejí u bank, v držení institucí vládního i soukromého sektoru a veřejnosti. Celková nominální hodnota emitovaných bankovek a mincí se oproti předcházejícímu roku zvýšila o 19 mld. Kč na celkových 731 mld. Kč. Rekordní přírůstek, ovlivněný v předcházejícím roce koronavirovou pandemií, se již neopakoval.

V oběhu se na konci roku nacházelo 535 mil. kusů bankovek (meziroční nárůst o 2 %) a 2 198 mil. kusů mincí (meziroční nárůst o 3 %). Status nejpočetněji zastoupené bankovky drží nominál 2000 Kč s celkovým podílem 33 %. Podíl bankovky s nominálem 1000 Kč činí 27 %. Ve finančním vyjádření zaujímaly obě tyto bankovky 71 % podíl, což absolutně představuje 501 mld. Kč. Status nejrozšířenější mince z obecného kovu nadále drží nominál 1 Kč s podílem 30 % na celkovém množství emitovaných mincí a nominál 2 Kč s podílem 25 %. Mince nominální hodnoty 50 Kč zaujímají pouze 8 % podíl na celkovém počtu emitovaných mincí, ale jejich celková nominální hodnota činí 8,3 mld. Kč, což je 38 % podíl hodnoty všech mincí v oběhu.

Závazky vůči státu a ostatním veřejným institucím představují finanční prostředky státu, jeho organizačních jednotek a dalších subjektů, jako jsou např. státní fondy nebo příspěvkové organizace, uložené v centrální bance. Pro potřeby státní pokladny vede ČNB soustavu korunových, eurových a vybraných cizoměnových účtů a poskytuje k nim dohodnutý rozsah bankovních služeb.

Souhrnná hodnota závazků vůči státu a ostatním veřejným institucím činila 540 mld. Kč, což je meziroční nárůst o 28 %. Vyšší stavy vykazovaly korunové prostředky souhrnného účtu státní pokladny a vklady klientů z veřejného sektoru.

Uvedené hodnoty vyjadřují stavy příslušných účtů na konci roku. Po převážnou část roku jsou účty na velmi nízkých hodnotách, neboť MF ČR ukládá volnou likviditou souhrnného účtu státní pokladny na finančních trzích.

Závazky vůči zahraničí představují finanční prostředky vložené do repo operací či hotovostní vklady centrálních bank a nadnárodních institucí uložených na účtech v ČNB. Jejich celkový finanční rozsah vzrostl na konci roku na 195 mld. Kč.

Závazky vůči MMF představují přijaté vklady a účty MMF u ČNB, závazek ČNB z titulu nesplaceného členského vkladu a alokace SDR. Finanční hodnota závazků vůči MMF meziročně vzrostla na 137 mld. Kč, a to v důsledku alokace SDR, která vedla ke zvýšení jak pohledávek, tak i závazků. Souhrnná finanční pozice vůči MMF zahrnuje i pohledávky, které na konci roku dosahovaly 144 mld. Kč.

Vlastní kapitál ČNB se skládá ze základního kapitálu, rezervních fondů, oceňovacích rozdílů z akcií a členských podílů v mezinárodních institucích, neuhrazené účetní ztráty z předchozích období a účetní ztráty z roku 2021. Na jeho konci evidovala ČNB vlastní kapitál v záporné výši –69 mld. Kč. Jeho hodnota se v absolutním vyjádření meziročně zvýšila vlivem účetní ztráty roku 2021. Bližší informace o struktuře vlastního kapitálu ČNB a jeho historickém vývoji jsou uvedeny v kapitole II. 5. Vlastní kapitál.

Ostatní položky pasiv činily v souhrnu 14 mld. Kč. Věcně se především jedná o závazky vůči Evropské komisi, změna reálné hodnoty termínovaných operací (měnové forwardy a úrokové swapy uzavírané při správě devizových rezerv), závazky vyplývající z provádění bankovních operací a zajištění provozu ČNB či závazky z titulu běžných účtů a termínovaných vkladů zaměstnanců.

II.4 POŘÍZENÍ HMTOTNÉHO A NEHMTOTNÉHO MAJETKU

Souhrnná účetní hodnota hmotného a nehmotného investičního majetku dosahuje 3,4 mld. Kč. ČNB klade důraz na jeho efektivní pořízování. Plánované finanční prostředky jsou součástí rozpočtu ČNB a jejich čerpání se řídí rozpočtovými pravidly.

Rozložení výdajů v letech ovlivňují zejména velké investiční akce. Nejvýznamnějším projektem posledních let byla obměna strojů na zpracování bankovek. Zahraniční dodavatel, všešlý z výběrového řízení, instaloval celkem osm strojů do všech poboček ČNB. Součástí plnění byly i nezbytné stavební úpravy provozních prostor včetně obnovy podpůrných technologií. První stroj byl uveden do zkušebního provozu listopadu 2019 v pobočce v Hradci Králové. Následovala dodávka strojů do pobočky v Ostravě plánovaná na duben 2020. Plošné uzavírky způsobené koronavirovou epidemií harmonogram realizace prodloužily na konec listopadu 2020, resp. na březen 2021 v pobočce v Brně. Organizačně, logisticky i technicky nejnáročnější byla instalace v pobočce v Praze, která probíhala od konce června do poloviny října.

Polovina všech investic směřovala v uplynulých pěti letech do informačních technologií. K největším projektům se řadí sběr statistických dat novým systémem SDAT, rozšíření diskových kapacit systému Oracle Exadata, navýšení přenosové kapacity mezi ústředím a záložním pracovištěm a celkové rozšíření zálohovacích kapacit či optimalizace datové sítě s možností jejího budoucího rozšíření. Další klíčové projekty spojené s vývojem aplikací zajišťuje ČNB interními kapacitami, jedná se především o projekty z oblasti statistiky, emise a řízení peněžního oběhu a dohledu nad finančním trhem.

Výdaje na pořízení hmotného a nehmotného majetku se meziročně zvýšily o 129 mil. Kč na celkových 361 mil. Kč. Plán zahrnoval původně vyšší rozsah investic. Plošné uzavírky ale realizaci některých projektů posunuly. To se týkalo především projektu revitalizace bankovní haly v budově ústředí a s tím spojeného vytvoření Návštěvníckého centra ČNB a projektu instalace nových strojů na zpracování bankovek.

Největší objem investic směřoval v roce 2021 na dokončení obměny strojů na zpracování bankovek. Proběhla revitalizace bankovní haly, v rámci které vznikají i nové prostory Návštěvníckého centra ČNB, a s ní související výměna provozních technologií. Investice do IT si udržely tempo posledních let v rozsahu 100 mil. Kč ročně.

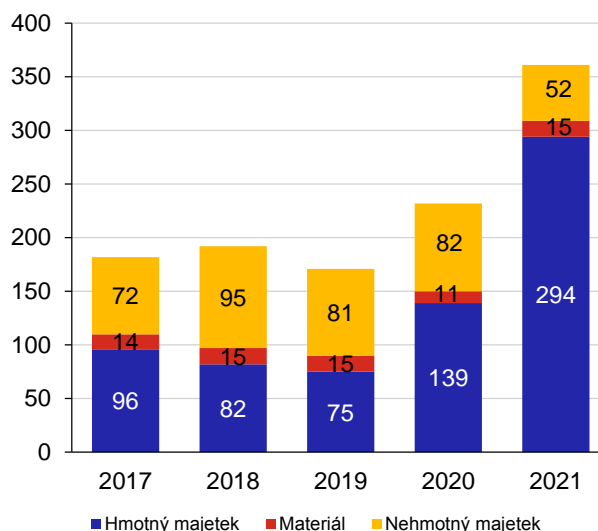
Vedle toho proběhla modernizace dealingového pracoviště, které zůstalo v nezměněné podobě od rekonstrukce budov ústředí v roce 2000, dochází k obnově patrových vzduchotechnik v budově ústředí a rekonstrukcí prošla i střecha budovy pobočky v Hradci Králové, na které byly instalovány fotovoltaické panely.

Výdaje na pořízení majetku k 31. prosinci 2021 jsou obsahem přílohy č. 2.

Graf 16 Výdaje na pořízení majetku

Investice v kategorii hmotného majetku jsou oproti předchozímu roku dvojnásobné. Jejich rozsah odráží souběh realizace významných a finančně náročných projektů. Jednalo se především o dokončení technologické obměny strojů na zpracování bankovek či revitalizaci bankovní haly budovy ústředí, sloužící nově například pro Návštěvnícké centrum ČNB. Vedle toho působil vliv nadále vysokého tempa investic do IT.

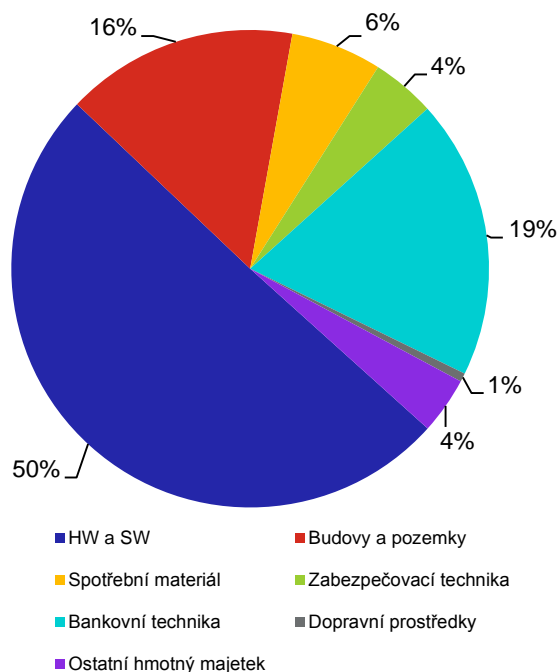
(výdaje v mil. Kč)

Graf 17 Struktura výdajů na pořízení majetku

Rozložení investičních výdajů v uplynulých pěti letech se příliš nemění. Výdaje do IT zůstávají dominantní složkou investičního plánu. Podobný přístup ČNB očekává i v dalších letech. Podíl bankovní techniky ovlivnil dokončený projekt obměny strojů na zpracování bankovek, na který navazuje obměna strojů na zpracování mincí. Oblast stavebních investic zahrnuje například obměnu technologického vybavení budov a související stavební úpravy. V dalších letech bude dokončen projekt revitalizace bankovní haly včetně vytvoření Návštěvníckého centra ČNB a projekt chlazení zbývajících částí budovy ústředí.

(výdaje v %)

II.5 VLASTNÍ KAPITÁL

ČNB vykazovala negativní vlastní kapitál již v minulosti. To ale nebránilo v naplňování zákonného mandátu v oblasti péče o cenovou stabilitu ani při realizaci dalších úkolů. Záporný vlastní kapitál proto ČNB nepovažuje za faktor omezující nezávislost centrální banky ani nepředstavuje ohrožení výkonu zákonných funkcí.

Primární příčinou negativního kapitálu ČNB je kumulace účetních (kurzových) ztrát, v minulosti spojených zejména s konvergencí domácí ekonomiky k rozvinutým evropským ekonomikám. Jedním z charakteristických rysů tohoto procesu bylo posilování kurzu koruny. To se v rozvaze centrální banky odráží poklesem korunové hodnoty cizoměnových aktiv a v konečném důsledku vede ke vzniku účetních kurzových ztrát. Oslabení koruny má na vlastní kapitál opačný efekt. V průběhu kurzového závazku, při kterém ČNB bránila posílení domácí měny pod stanovenou úroveň, setrvala hodnota vlastního jmění v kladném pásmu. Ukončení kurzového závazku v dubnu 2017 doprovázelo výrazné posílení kurzu koruny, které generovalo účetní kurzové ztráty. Jejich rozsah přispěl na konci roku 2017 k celkové účetní ztrátě, na jejíž eliminaci ČNB neměla dostatečnou finanční rezervu. Kladné výsledky hospodaření dosahované v následujících letech zápornou hodnotu kapitálu postupně eliminovaly.

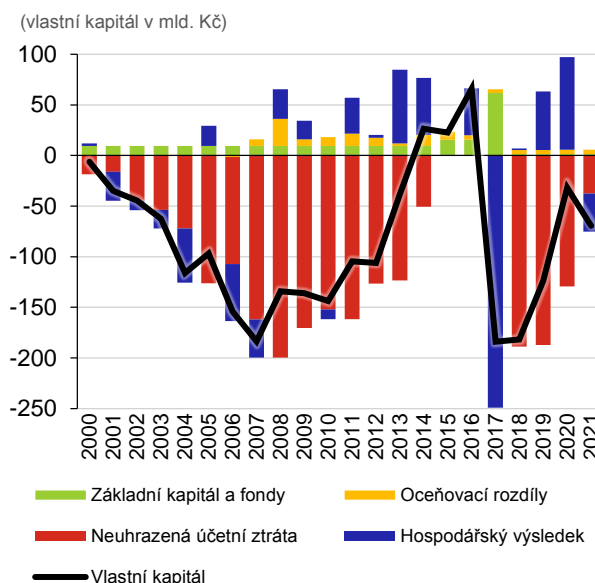
ČNB vstoupila do roku 2021 se záporným vlastním kapitálem -31,8 mld. Kč. Vzhledem k jeho relativně nízké absolutní hodnotě vykazoval vlastní kapitál v průběhu roku opakovaně kladnou i zápornou hodnotu. Změny odrážely zejména kurzové pohyby a vývoj cen aktiv (zahrnutých v devizových rezervách) na zahraničních finančních trzích. V případě souběhu slabší koruny a vyšších cen aktiv docházelo opakovaně k eliminaci neuhrazené účetní ztráty v rozvaze banky. Výsledná hodnota vlastního kapitálu byla na konci roku 2021 záporná, neboť ČNB zakončila rok v důsledku kurzových ztrát účetní ztrátou.

Tab. 4 Vlastní kapitál ČNB na konci roku 2021 a 2020

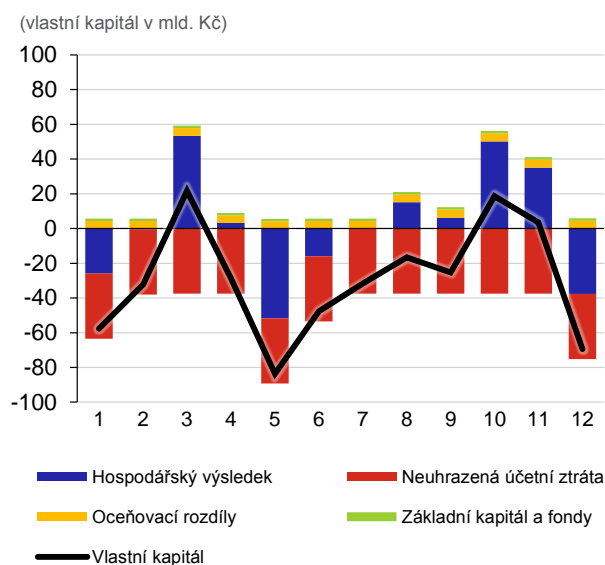
(vlastní kapitál uveden v mil. Kč)

	Vlastní kapitál	2021	2020	Meziroční změna
1.	Vlastní kapitál celkem	-69 378	-31 846	-37 532
2.	Základní kapitál a fondy:	1 400	1 400	0
2.1.	Statutární fond (základní kapitál)	1 400	1 400	0
2.2.	Rezervní fond	0	0	0
3.	Oceňovací rozdíly	4 497	4 289	208
4.	Neuhrazená ztráta z předchozích období	-37 536	-129 217	91 681
5.	Výsledek hospodaření	-37 739	91 682	-129 421

Graf 18 Vlastní kapitál ČNB

Graf 19 Vlastní kapitál ČNB v roce 2021

III. ROZDĚLENÍ ZISKU ČNB

Rozdělení zisku ČNB upravuje § 47 odst. 2 zákona o ČNB. Dle tohoto ustanovení hradí ČNB ze svých výnosů náklady na svoji činnost. Vytvořený zisk používá k doplňování rezervního fondu a dalších fondů vytvářených ze zisku a k ostatnímu použití zisku v rozpočtované výši. Zbývající zisk odvádí do státního rozpočtu.

Konkrétní postup při rozdělování zisku upravují, pro daný kalendářní rok, zásady finančního hospodaření, které schvaluje bankovní rada současně s návrhem rozpočtu ČNB.

ČNB uzavřela rok 2021 účetní ztrátou –37 739 mil. Kč. Vzhledem k absenci rezervního fondu, resp. k jeho nulové výši, nebylo možné účetní ztrátu ihned uhradit. Celá její výše byla proto ponechána v účetní rozvaze ČNB. Neuhrazená účetní ztráta se tak zvýšila na celkových –75 275 mil. Kč. Při zachování doposud uplatňovaného přístupu jsou jediným zdrojem postupného umořování kumulované účetní ztráty budoucí zisky ČNB.

IV. VEDENÍ ÚČTŮ A POSKYTOVÁNÍ BANKOVNÍCH SLUŽEB PRÁVNICKÝM OSOBÁM

Zákon o ČNB v § 34 odst. 1 stanoví, že „ČNB může za podmínek obvyklých v bankovním sektoru vést účty svých zaměstnanců a poskytovat jim další bankovní služby. Vést účty a poskytovat bankovní služby může i právnickým osobám. Seznam těchto právnických osob zveřejňuje ČNB v Roční zprávě o výsledku hospodaření.“

Jmenovitý seznam právnických osob (v oblasti jiných obchodů ČNB) je uveden v příloze č. 4. V souladu s usnesením č. 415 ze 43. schůze rozpočtového výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky dne 28. února 2001 je v seznamu uvedeno vždy IČO, název právnické osoby a její sídlo.

Seznam neobsahuje právnické osoby, jimž ČNB vede účty podle § 27 zákona o ČNB (účty bank), podle § 30 zákona o ČNB (účty vedené podle zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech) a účty nesplacených pohledávek, u kterých se nejedná o vedení účtů na základě smlouvy o účtu ani o poskytování standardních bankovních služeb.

V. ZÁVĚR

Po předchozích třech letech hospodaření se ziskem uzavřela ČNB rok 2021 s účetní ztrátou –37,7 mld. Kč. Rozhodujícím faktorem byl posun měnového kurzu koruny k silnějším hodnotám, k němuž došlo v závěru roku. Kurzové ztráty byly svým rozsahem významné, takže je nepokryl ani výnos devizových rezerv podpořený rekordním výsledkem akciového portfolia. Přestože se domácí měnové podmínky oproti předchozímu roku změnily, měnové operace ovlivnily hospodaření ČNB zhruba stejným výsledkem. Určujícím faktorem byl v tomto ohledu vývoj výše úročení těchto operací v průběhu celého kalendářního roku.

Absence finančních rezerv neumožnila účetní ztrátu daného kalendářního roku okamžitě uhradit. Nadále proto zůstala v účetní rozvaze a navýšila kumulovanou účetní ztrátu z minulých let na celkových –75,3 mld. Kč. Předcházející zkušenosti však potvrzují, že negativní kapitál neovlivňuje naplňování zákonného mandátu centrální banky v oblasti péče o cenovou stabilitu či realizaci jejích dalších úkolů. Budoucí zisky ČNB přednostně použije na úhradu kumulované účetní ztráty a následně přednostně doplní svůj rezervní fond. Snaha o maximalizaci zisku není ale hlavním úkolem centrální banky.

Hospodaření ČNB bude v roce 2022 pod vlivem zpřísněných měnových podmínek. Vyšší hladina základních úrokových sazeb výrazně prohloubí nákladnost měnových operací centrální banky. Jediným zdrojem jejich pokrytí je výnos devizových rezerv. Ten se bude odvíjet od podmínek na finančních trzích, kde jsou devizové rezervy investovány. ČNB průběžně analyzuje možnosti změn a dalšího postupu při správě devizových rezerv s cílem zvýšit jejich výkonost při zachování jejich základní funkce.

Příloha č. 1 - Vývoj výsledku hospodaření ČNB v posledních pěti letech

(údaje uvedeny v mil. Kč)

		2021	2020	2019	2018	2017
1.	Výsledek hospodaření ČNB	-37 739	91 682	57 898	1 790	-243 243
2.	Oblast měnová	-34 519	94 216	60 270	3 978	-241 935
2.1.	Provádění měnové politiky	-24 403	-22 971	-53 053	-27 716	-4 029
2.2.	Správa devizových rezerv	79 786	97 523	115 146	-11 930	32 036
2.3.	Kurzové rozdíly	-91 433	18 222	-3 341	42 262	-270 981
2.4.	Klientské operace	1 508	1 437	1 513	1 270	992
2.5.	Ostatní operace	23	5	5	92	47
3.	Oblast emise a správy zásob peněz	-605	-78	-24	-50	411
4.	Oblast provozní	-2 615	-2 456	-2 348	-2 138	-1 719
4.1.	Zaměstnanci	-2 011	-1 901	-1 793	-1 690	-1 493
4.2.	Správní činnost	-195	-174	-189	-116	-75
4.3.	Provoz objektů a zařízení	-409	-381	-366	-332	-151
4.4.	Mimořádné náklady a výnosy	0	0	0	0	0

Příloha č. 2 - Čerpání rozpočtových prostředků ČNB k 31. prosinci 2021

(plán a skutečnost uvedeny v tis. Kč, plnění v %)

	Rozpočtové výdaje	Plán	Skutečnost	Plnění
1.	Výdaje celkem	3 680 000	3 383 021	91,9
2.	Výdaje na provoz	3 185 000	3 022 552	94,9
2.1.	Emise a správa oběživa	663 374	580 204	87,5
2.1.1.	Nákup peněz	641 203	575 861	89,8
2.1.2.	Příprava nových platidel	3 500	2 817	80,5
2.1.3.	Ochrana platidel	18 671	1 526	8,2
2.2.	Provozní výdaje	2 520 842	2 442 348	96,9
2.2.1.	Osobní výdaje	2 037 737	2 013 012	98,8
2.2.2.	Správní činnost	358 015	308 297	86,1
2.2.3.	Provoz objektů a zařízení	133 590	125 660	94,1
2.2.4.	Korekce rozpočtových výdajů *)	-8 500	-4 621	54,4
2.3.	Rezerva	784	0	0
3.	Výdaje na pořízení majetku	495 000	360 469	72,8
3.1.	Výdaje na pořízení hmotného majetku	401 693	293 583	73,1
3.1.1.	Stavby, budovy a pozemky	181 750	100 740	55,4
3.1.2.	Dopravní prostředky	10	0	0
3.1.3.	Kancelářská technika a spotřební elektronika	160	159	99,4
3.1.4.	Technika pro manipulaci a zpracování hotovosti	153 606	128 053	83,4
3.1.5.	Výpočetní technika – hardware (HW)	52 084	52 082	100,0
3.1.6.	Nábytek a doplňkové zařízení interiérů	2 490	2 421	97,2
3.1.7.	Zabezpečovací zařízení	9 993	8 665	86,7
3.1.8.	Ostatní hmotný majetek	1 600	1 463	91,4
3.2.	Výdaje na pořízení materiálu	15 049	14 838	98,6
3.3.	Výdaje na pořízení nehmotného majetku	53 625	52 048	97,1
3.3.1.	Programové vybavení – software (SW)	49 913	49 910	100,0
3.3.2.	Ostatní nehmotný majetek	3 712	2 138	57,6
3.4.	Rezerva	24 633	0	0

*) Korekce rozpočtových výdajů kompenzuje „pseudo“ výdaje, které nejsou reálným finančním výdajem. Tím je například pořízení surovin pro závodní stravování, které je rozpočtově evidováno. Příspěvek poskytnutý zaměstnancům na závodní stravování již reálným výdajem finančních prostředků není. Z důvodu vnitřního finančního řízení a transparentnosti provozních činností je ale v rozpočtu zachycen. Hodnota příspěvku je proto v korekční položce evidována ještě jednou s opačnou hodnotou.

Příloha č. 3 - Informace o mzdách členů bankovní rady ČNB podle § 47 odst. 3 zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů

„Roční zprávu o výsledku svého hospodaření Česká národní banka předkládá nejpozději do 3 měsíců po skončení kalendářního roku k projednání Poslanecké sněmovně. **Součástí této zprávy je i informace o mzdách členů bankovní rady České národní banky.**“

Bankovní rada rozhodla v roce 2021 o zmrazení svých základních mezd a odměn na úrovni roku 2020 (které následně prodloužila i pro rok 2022).

Členům bankovní rady byly v roce 2021 vyplaceny mzdy v tomto rozsahu:

(mzdy uvedeny v Kč)

	Mzdy členů bankovní rady	Hrubá mzda	Čistá mzda
1.	Jiří Rusnok	5 868 295	4 307 871
2.	Marek Mora	4 727 032	3 480 456
3.	Tomáš Nidetzký	4 695 010	3 494 764
4.	Aleš Michl	4 012 469	2 999 922
5.	Tomáš Holub	3 984 343	2 979 530
6.	Oldřich Dědek	3 979 458	2 938 465
7.	Vojtěch Benda	3 974 070	2 972 082

Poznámka:

Hrubá mzda zahrnuje základní mzdu, odměny za výsledky práce a náhrady mezd podle zákoníku práce.

Čistá mzda je hrubá mzda po odečtení pojistného na veřejné zdravotní pojištění, pojistného na sociální zabezpečení, příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, daně z příjmu a solidárního zvýšení daně a připočtení slevy na dani na poplatníka a daňového zvýhodnění na vyživované děti u těch členů bankovní rady, kteří o uplatnění slev požádali.

Příloha č. 4 - Jmenovitý seznam právnických osob podle § 34 odst. 1 zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů

„Česká národní banka může za podmínek obvyklých v bankovním sektoru vést účty svých zaměstnanců a poskytovat jim další bankovní služby. **Vést účty a poskytovat bankovní služby může i právnickým osobám. Seznam těchto právnických osob zveřejňuje Česká národní banka v roční zprávě o výsledku hospodaření.**“

	IČO	Název právnické osoby	Sídlo - město	Sídlo – ulice
1.	49710362	GARANČNÍ SYSTÉM FINANČNÍHO TRHU	PRAHA 1	TÝN 639/1
2.	65732138	CELOBANKOVNÍ ODBOROVÝ VÝBOR OSPPP ČNB	PRAHA 1	NA PŘÍKOPĚ 28
3.	65732006	ZÁKL. ODBOROVÁ ORG. OSPPP ČNB – ÚSTŘEDÍ	PRAHA 1	NA PŘÍKOPĚ 28
4.	65732235	ZÁKL. ODBOROVÁ ORG. OSPPP POB. ČNB PRAHA	PRAHA 1	NA PŘÍKOPĚ 28
5.	65732570	ZÁKL. ODBOROVÁ ORG. OSPPP ČNB Č. BUD.	ČESKÉ BUDĚJOVICE	LANNOVA 1
6.	65732839	ZÁKL. ODBOROVÁ ORG. OSPPP ČNB PLZEŇ	PLZEŇ	HUSOVA 10
7.	65733207	ZÁKL. ODBOROVÁ ORG. OSPPP ČNB ÚSTÍ	ÚSTÍ NAD LABEM	KLÁŠTERNÍ 3301/11
8.	65733304	ZÁKL. ODBOROVÁ ORG. OSPPP POB. ČNB HK	HRADEC KRÁLOVÉ	HOŘICKÁ 1652
9.	65733835	ZÁKL. ODBOROVÁ ORG. OSPPP POB. ČNB BRNO	BRNO	ROOSEVELTOVA 18
10.	65734653	ZÁKL. ODBOROVÁ ORG. OSPPP POB. ČNB OSTR.	OSTRAVA 1	NÁDRAŽNÍ 4
11.	48549746	KLUB DŮCHODCŮ ČNB	PRAHA 1	NA PŘÍKOPĚ 28

Vydává:
ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA
Na Příkopě 28
115 03 Praha 1
Česká republika

Kontakt:
ODBOR KOMUNIKACE SEKCE KANCELÁŘ
Tel.: 224 413 112
Fax: 224 412 179
www.cnb.cz